Könyvespolcodra ajánljuk!

Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat

..... pld.	Andersen legszebb meséi ...	39,–
..... pld.	Bakó Ágnes: Gyere velem kertészkedni	12,–
..... pld.	Bálint Ágnes: Az elvarázsolt egérkisasszony	16,–
..... pld.	Bársony István: Róka a körben	15,–
..... pld.	Benedek Elek: Rókáné mézes-mázos kalácsa	32,–
..... pld.	Berze Nagy János: A bűbájos lakat	48,–
..... pld.	Buda Ferenc: Kócmadzag ...	26,–
..... pld.	Caroll, L.: Alice tükörországban	21,–
..... pld.	Daniela, Hekuba és a többiek. Válog. Sulyok Magda	18,–
..... pld.	Fecskeköszöntő. Gyermekversek	26,50
..... pld.	E. T. A. Hoffmann: Diótörő	16,–
..... pld.	Forrai Katalin: Jár a baba, jár. Mondókák, dalok	16,–
..... pld.	Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese	42,–
..... pld.	Kormos István: A pöttyös zöld lovacska bátyja	29,–
..... pld.	Lenin lámpácskái	24,–
..... pld.	Lev, F.: Miből van a világ? Képeskönyv	20,–
..... pld.	Lindgren, A.: Ocsi és a repülő bácsika ...	13,–
..... pld.	Nagy Katalin: Vakarcs	14,–
..... pld.	Petőfi Sándor: Szélkakas ...	28,–
..... pld.	Trnka, J.: Kerti bolondságok	33,–
..... pld.	Zelk Zoltán: Az ezernevű lány	15,–
..... pld.	Zelk Zoltán: Mese a kiscsikóról és sok más barátunkról	20,–

A könyvek megrendelhetők a kivágott és kitöltött szelvényen, vagy postai levelezőlapon.

Egyéni vásárlóink részére készpénzfizetés esetén 200,– Ft felett a szállítás költségmentes.

Részlefizetésnél a postaköltséget, valamintt a 3% kezelési költséget felszámítjuk.

Részlefizetési kedvezményeink: 400,– Ft felett 4 havi, 600,– Ft felett 6 havi törlesztés.

Címünk: Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat
Százhalombatta
Pf. 29.
2440

MEGRENDELÉS

Alulírott megrendelem postai szállításra a fenti műveket:
\+ részletfizetéssel
++ készpénzfizetéssel
(A nem kívánt feltétel törlendő)

Kelt .....

.....
a megrendelő aláírása

A megrendelő neve: .....

Címe (irányítószámmal): .....

Csak részletfizetés esetén töltendő ki! .....

Szül. hely, év .....

Anyja neve: .....

Munkahelye: .....

Elcsigázottan a szorító sarkában. Az egykori olimpiai bajnok, a profi ökölvívás utóbbi éveinek koronázatlan királya aligha gondolta, hogy feltehetően utolsó mérkőzésén ilyen csúfosan búcsúzik

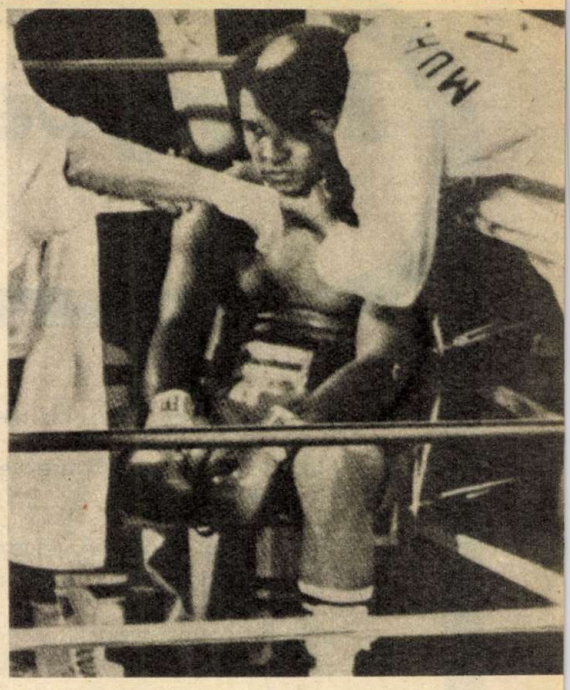

ALI CSILLAGA

Két évtizeddel ezelőtt, a római olimpián, egy szinte még kölyöknek számító ökölvívó nyert aranyat a félnehézsúlyban. A neve: Cassius Clay. Még ugyanabban az évben vívta első hivatásos mérkőzését. Aztán a nehézsúly világbajnoka volt, de a neve ekkor már: Muhammad Ali. Húsz évig ő a „király". Most úgy tűnik, megfosztották trónjától...

Egy kicsit meghökkentek a profi ökölvívás ismerői, amikor a harmincnyolc éves Muhammad Ali Deer Lake-i (Egyesült Államok) „fellegvárában" váratlanul bejelentette:

— Negyedszer is világbajnok akarok lenni, s ezzel a történelembe kívánok lépni, helyesebben történelmet óhajtok csinálni! Nem zavar, hogy két évig szünetet tartottam, vissza kell térnem, és győznöm muszáj, hogy minden mélyre süllyedt ördög előtt példa legyek, mert nekik szükségük van rám.

Fellengzős, színpadias szavak. Ali hasonló stílusú kijelentései sokszor késztették már gúnyos megjegyzésekre, lenéző legyintésekre az embereket. Ilyesmik miatt nevezték el Mr. Nagyszájnak. A legtöbben handabandázó pojácának, nagyhangú erőfitogtatónak tartották, bár sokan — sokszor tapsoltak is neki. Nemcsak győzelmeikor.

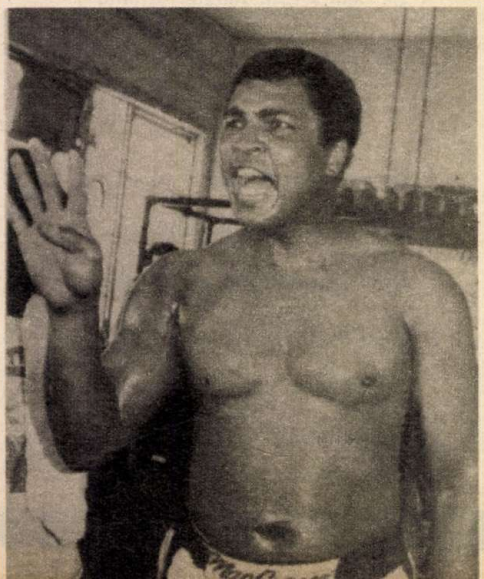

Például akkor is, amikor a vietnami háború idején nem volt hajlandó fegyvert fogni, s katonaként harcolni az ázsiai országban. Az Egyesült Államokban akkor szigorúan megbüntették, egyebek között börtönbe zárták, megfosztották világbajnoki címétől, sőt hosszú ideig szorítóba sem léphetett. Mégsem tágított elhatározásától. Nem vett fegyvert a kezébe. Nem valószínű, hogy félt volna.

Mert sok mindent el lehet mondani róla: nagyképű, pojáca, pénzsóvár, vallási megszállott — ez részben névváltoztatás oka is —, de két dolgot nem lehet ráfogni. Az egyik az, hogy fél, a másik, hogy rossz ökölvívó.

Nyilván erre építettek, ezt tartották szem előtt Ali „pártfogói" is, akik sugalmazták a jelenlegi világbajnok, Larry Holmes elleni összecsapás tervét. Súlyos hibát követtek el. Nem vették tudomásul, hogy Ali már harmincnyolc éves, és ügyet sem vetettek jelentős súlyfeleslegére. Amikor bejelentette visszatérését és aláírta a mérkőzéssel kapcsolatos szerződést, 120 kiló volt az olasz Epoca és az NSZK-beli Sport Illustrierte című magazinok szerint. Egy középkorú, pocakos, puhány férfi néz vissza ránk az akkoriban róla készült fotókról.

A veterán ex-világbajnok rendkívüli fizikai áldozatokat vállalt a visszatérésért. A nyár közepén szigorú diétába fogott, erős fogyasztó gyógyszereket szedett, ugyanakkor kemény edzéseket végzett. Négy hét alatt 102 kilóra csökkent a súlya, úgy-ahogy formába jött. Mindez azonban kevésnek bizonyult egykori edzőtársa, Holmes ellen. A találkozó eredménye ismeretes: Ali a tizedik menet után — életében először (s alighanem utoljára) — feladta a mérkőzést, a világbajnok továbbra is a harmincegy éves Holmes.

Akad viszont néhány más „eredmény" is, ami kevésbé köztudott. Egyrészt: Ali, pusz-

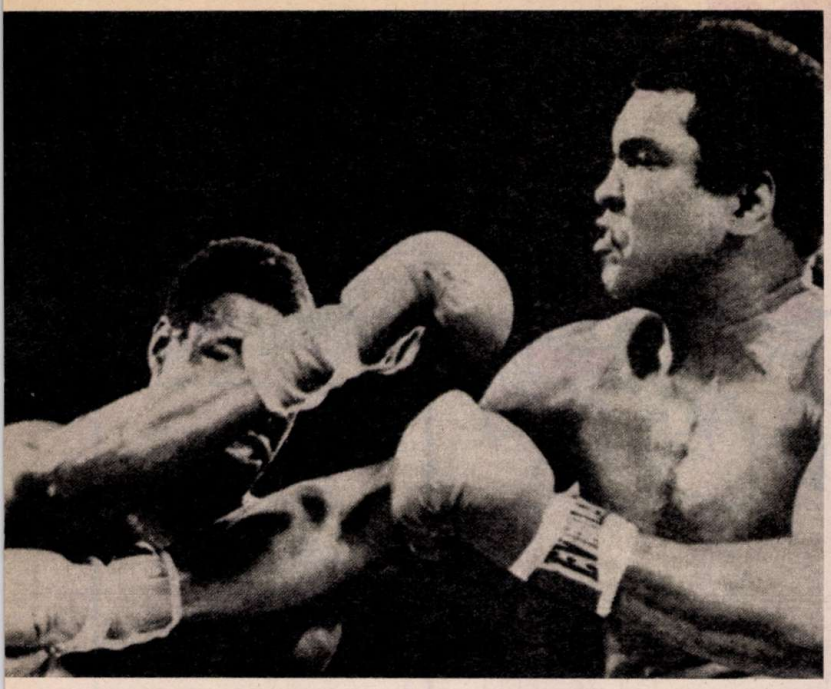

KIHUNYT

tán azért, hogy szorítóba lépett — az Epoca értesülése szerint — tizenhétmilliárd lírányi összeget kapott. Akinek van kedve számolgatni: egy dollár = hétszáz líra. Másrészt: hiába dicsérik világszerte Dundee-t, Ali edzőjét, mert feladta a reménytelen küzdelmet. Elkésett. Az ex-világbajnokot az összecsapás után nem sokkal kórházba kellett szállítani. A túlzottan erős fogyasztószerek használata, a hirtelen súlycsökkenés a nagy fizikai igénybevétellel együtt „megtette" a magáét, súlyos szívműködési, vérkeringési zavarokat okozott. Sokan attól tartanak, hogy bekövetkezik, amit dr. Ferdie Pacheon (Ali egykori sportorvosa) néhány évvel ezelőtt mondott:

— Ha nem vonul azonnal vissza, belátható következményekkel járhat, minden további mérkőzés már túl sok lehet.

A doktor nem sokkal ezt követően kivált Ali szűkebb köréből. Ugyanis nem hallgattak rá. Inkább azoknak az üzletembereknek a szavaira figyeltek, akik Ali színészi képességeire, showt-teremtő egyéniségére építettek, arra, hogy Ali képes jó és rossz formában egyaránt felkelteni az egész világ érdeklődését, s milliókat vonz a televíziós készülékek elé. Jól számítottak, a Las Vegas-i Ceasar Palaceben, a profi ökölvívás Mekkájában vívott találkozót egy sor amerikai és más televíziós társaság sugározta, horribilis árat fizetve a közvetítés jogáért. Bomba üzlet volt, megvalósult, amire a pénzemberek számítottak.

Ali még egyszer megrázta magát, s ettől a mozdulattól ismét dolláreső hullt körülötte. Nem vitás, neki is jutott bőven, de vajon megérte-e?

Mert a kérdés többé már nem az, hogy sikerül-e visszatérnie a profi ökölvívás trónjára, hanem hogy egyáltalán visszatalál-e az egészséges emberek táborába!

Bőcs Ferenc

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését csak postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: november 25.

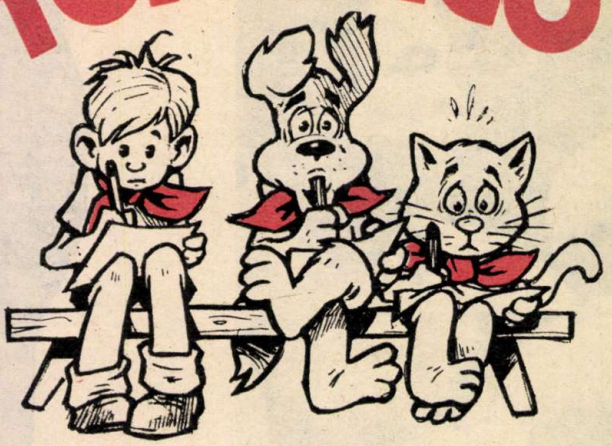

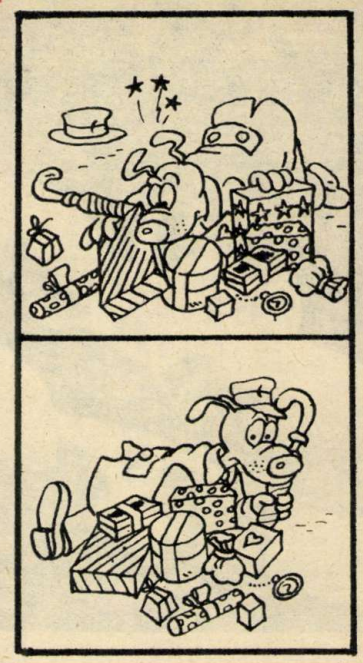

A KÉT képen ugyanazokat a tárgyakat láthatod, egy kivételével. Melyik tűnt el?

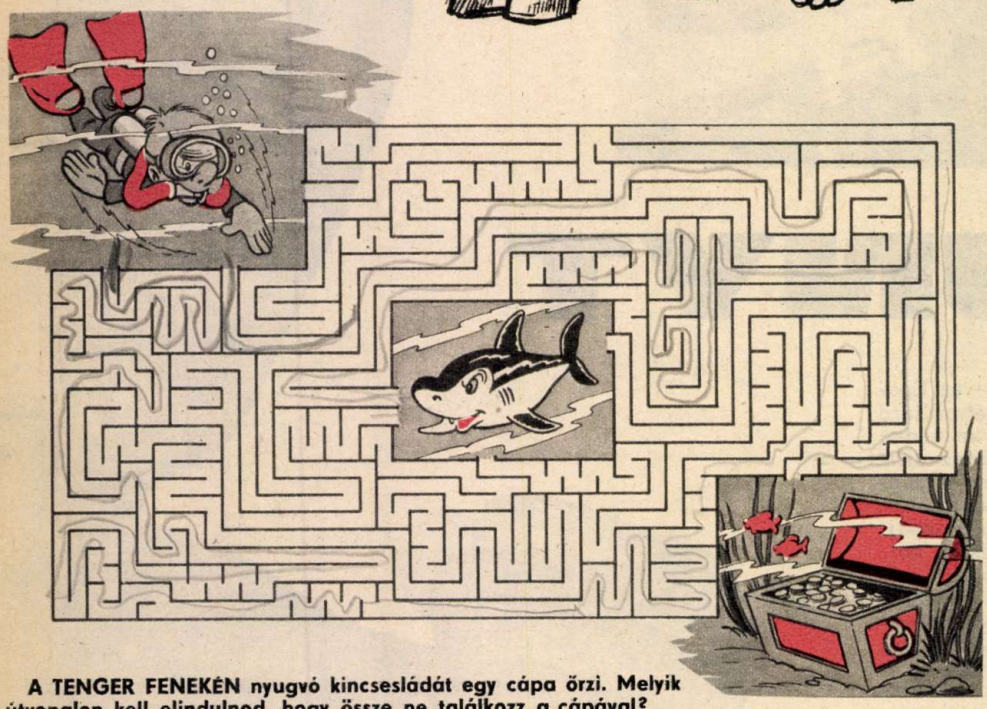

A TENGER FENEKÉN nyugvó kincsesládát egy cápa őrzi. Melyik útvonalon kell elindulnod, hogy össze ne találkozz a cápával?

A 30. ÉS A 31. SZÁM MEGFEJTÉSEI

30. szám: Piros és fekete: 5-ös fekete, 8-as piros. Öt idom: E. Melyik bejáraton: B. Keresztrejtvény: UNO, ENSZ, Gyöngyi. Háromból csak egy a jó: X, 2, 2, 1, 2, X, 1, 2.

31. szám: Keresztrejtvény: Novemberi tél. Hetedik. 12 váza: 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11. Betűrejtvények: gólyafészek, kötelesség. Hány különbség: 7. WHO: „Az egészség — érték" Állapítsd meg: 1—6, 6—2, 2—5, 5—7, 7—4, 4—8, 8—3, 3—9.

Mivel foglalkoznak ezek a hajósok?

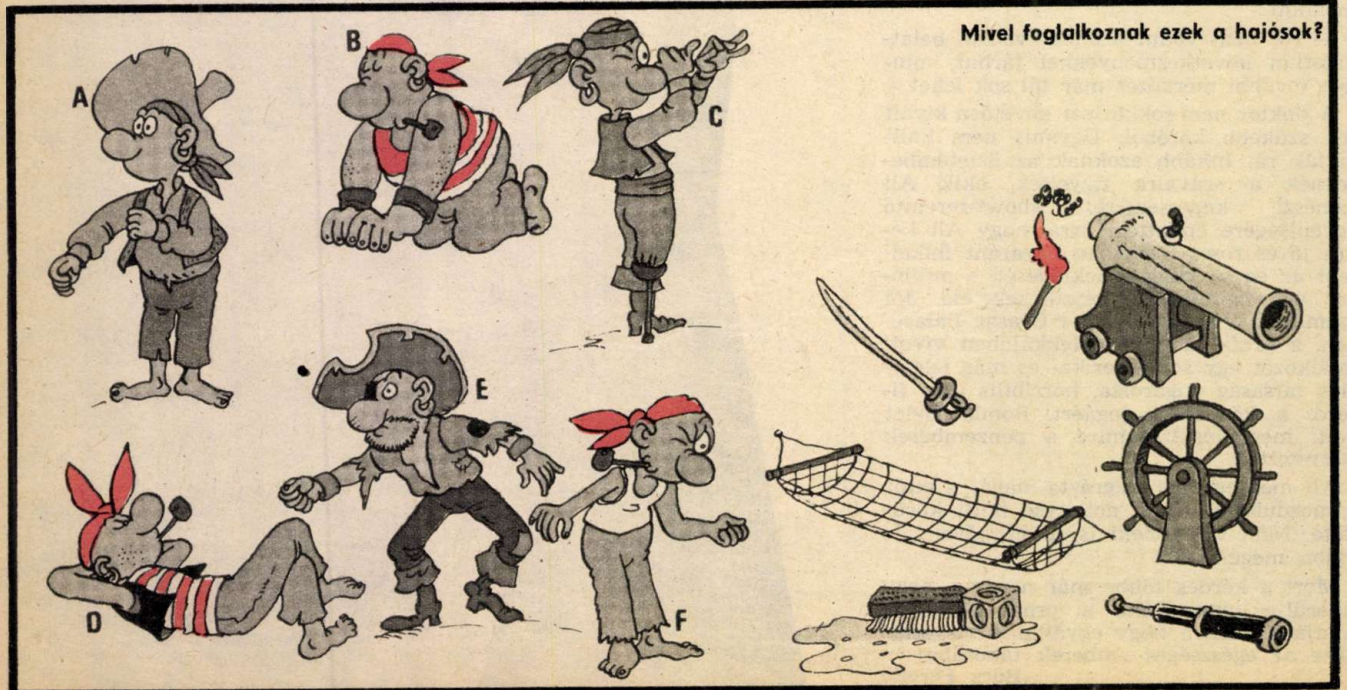

NÉZD MEG JÓL

Találsz egy fadarabot, nézegeted, forgatod, aztán kést, vésőt keresel. Faragsz, kalapálsz, alakja, arca, mosolya lesz — életre kél a fa

Makón, a tsz udvarán rönkök, hasábok hevertek csomóba rakva. Néhány gyerek keresgélt, gondosan kiválogatták a körte-, alma-, cseresznye- és diófadarabokat. A „zsákmánnyal" felszerelve érkeztünk a Kun Béla Általános Iskolába.

— *Faragni mindenféle fát lehet* — mondta Méhes Tibi —, *de legjobb a kemény gyümölcsfa, a félkemény ártéri fa, vagy a puha nyárfa. A pásztorok legkedvesebb faanyaga például a kecskerágó cserje.*

A fafaragó szakkör tíz éve működik. A gyerekek először domborítással foglalkoztak, de a gyakorlottabbak már a rönkfaragásig is eljutottak. Ehhez a munkához nagy türelem kell. Nincs olyan népművész, aki elsőre remekművet alkotott, és nincs olyan faszobrász sem, aki rögtön madonnafaragással kezdte volna. Akiknek nincs módjuk szakkörbe járni, azok sok jó tanácsot kaphatnak Ferkai Lóránt: Remekel a bicska című könyvéből.

A szakkör egyik tagját, Kiss Gábort kérdeztem:

— Ha valakinek kedve kerekedik a faragáshoz, hogyan kezdjen hozzá?

— *Mindenekelőtt szerszámra van szüksége* — magyarázta —, *bicskára, fűrészre, vésőre, fakalapácsra. Akik komolyabban akarják folytatni, vésőkészletet is beszerezhetnek.*

— *Jó, ha először botfaragással kezdi az ember* — folytatta Méhes Tibi. — *Előzőleg készítsen papíron tervet, hogy milyen mintákat akar faragni a botra és milyen távolságokon. Később a bot végére figurát is készíthet, például emberfejet, kutyafejet, gömböt. Ha a bicskát jól kezeli, megpróbálkozhat vésővel is. Én azt szeretem a legjobban, ha a talált fahasáb határozza meg, mit lehet belőle faragni. Nézd meg jól a fa formáját, forgasd meg és képzeletben megjelenik a körvonalakból kifaragható figura.*

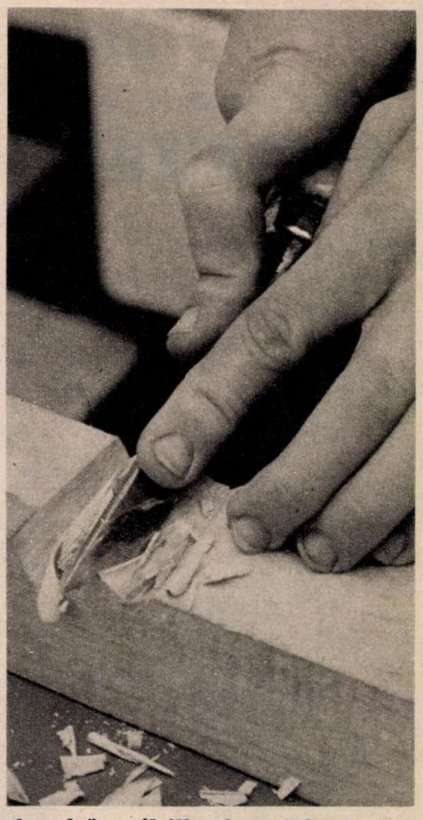

Az első próbálkozás nehéz, később megtalálja a kéz a legjobb mozdulatokat

Kóstolj bele te is az alkotás örömébe! Meglátod, az első siker után jön a többi, és alig tudod majd letenni a szerszámokat.

G. A.
Fotó: Wagner Margit

80/34
XXXV. ÉVF. • 1980. NOV. 20. • ÁRA: 3,50 Ft

PAJTÁS

FOTÓ: SZALAY BÉLA

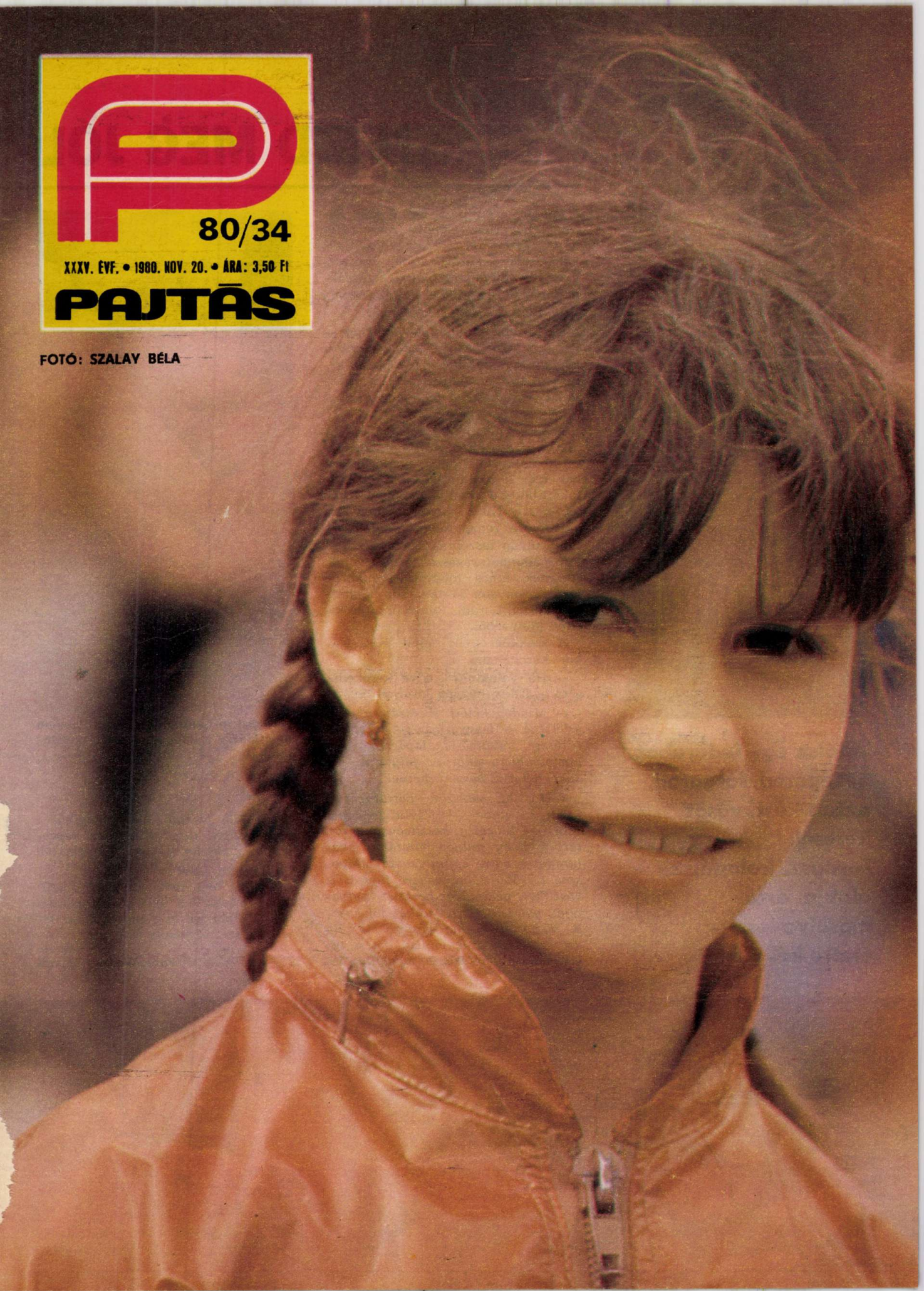

DR. SZIMAT

A MESTERDETEKTÍV

Egy gazdag műkereskedőt hamis műalkotások eladásával vádolnak. Dr. Szimat megbízatást kap, hogy titokban nyomozzon az ügyben.

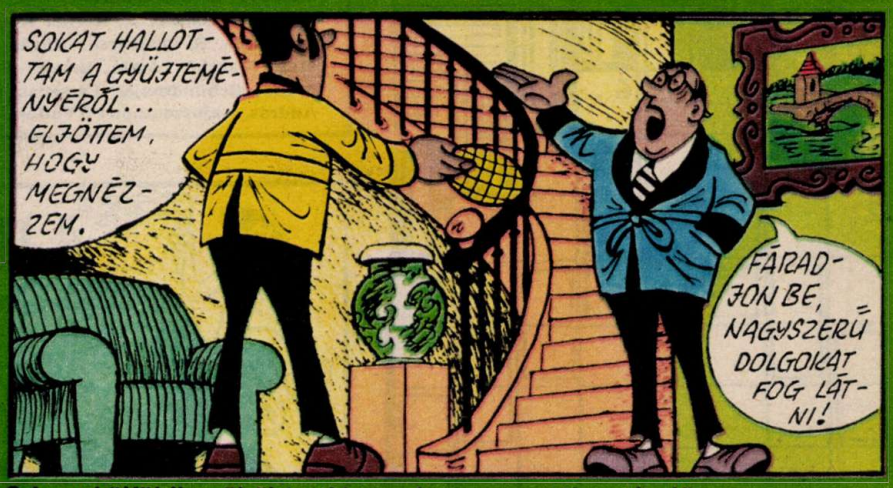

Szimat külföldi gyűjtőként látogatja meg a műkereskedőt

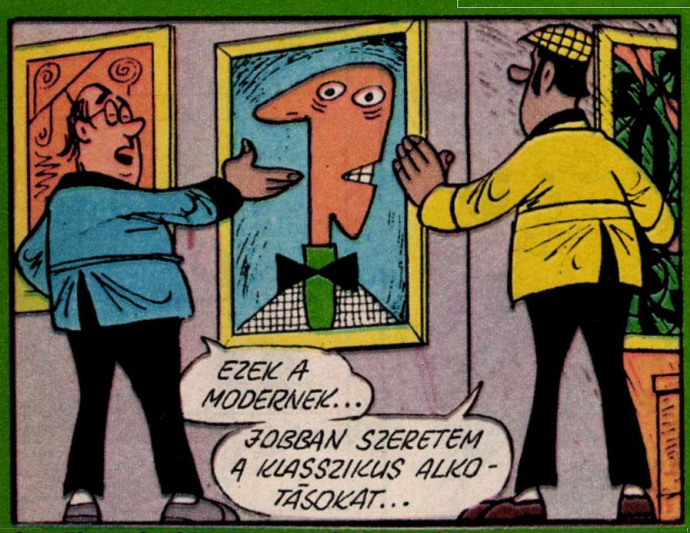

A műkereskedő megmutatja a gyűjteményét

A nyomozó a kiállított képeket alaposan szemügyre veszi

A kereskedő azt mondja, hogy a festmény eladó

Miért mondta ezt Szimat?

Megfejtés: A XVIII. századi festmény hamis, mert világításkor még nem volt.

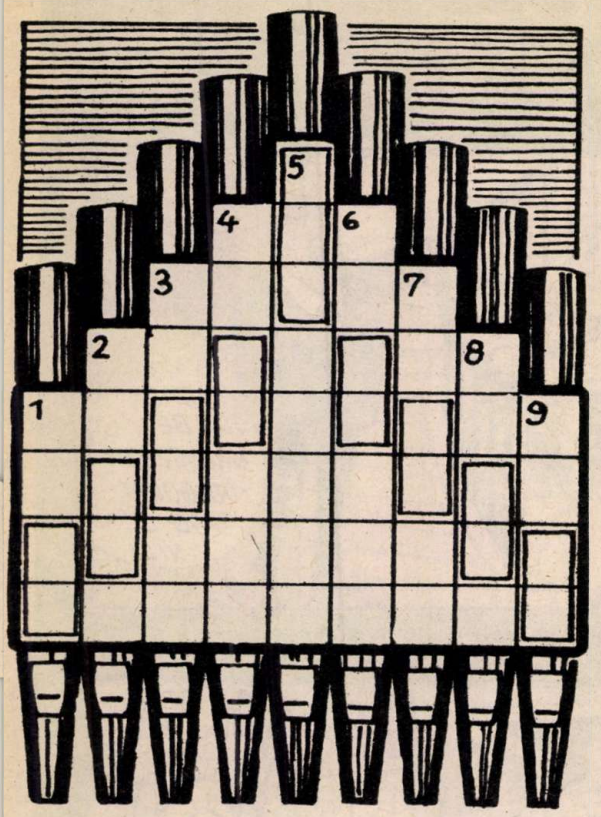

NYERTESEK: A 28. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Fekete Ildikó, Budapest; Bakó Zoltán, Nemesládony; Bilik Erika, Tárnak; Böndicz Ágnes és Rita, Szombathely; Csákvári Zoltán, Gönyű; Darabos László, Biharnagybajom; Gönczi Judit, Kunhegyes; Kecskeméti Rita, Kazincbarcika; Kerner Katalin, Pécs-Hird; Kiss Ilona, Gyoma; Kovács Béla, Hernádvécse; Kővári Róbert, Győr; Kulcsár Erika, Zalaegerszeg; Maczkó László, Bokor; Papp Irén, Pusztamonostor; Patyi Nóra, Makó; Schmidmajer Erzsébet, Bakonybél; Szabó Mónika, Baja; Ujpál András, Sajószentpéter; Vallus Menyhért, Lénárddaróc.

ORGONASÍPOK

Az alábbi meghatározások szerinti szavakat írjátok be a függőleges sorokba. Ha minden rendben van, akkor a bekeretezett kockákban levő betűkből egy híres zeneszerző nevét kapjátok megfejtésül. A zeneszerző az orgonamuzsika egyik legkiválóbb képviselője.

1. Vízi jármű. 2. A trópusi és a mérsékelt égövi tengerekben előforduló, nyúlánk testű víziállat. 3. A helyhatározó kérdőszava. 4. János vitéz is ilyen volt. 5. Az ő (!) legmélyebb férfihangja. 6. Gyógyszertárat. 7. Féltett kincse. 8. Csak télen járhatunk benne. 9. Motorkerékpár márka.

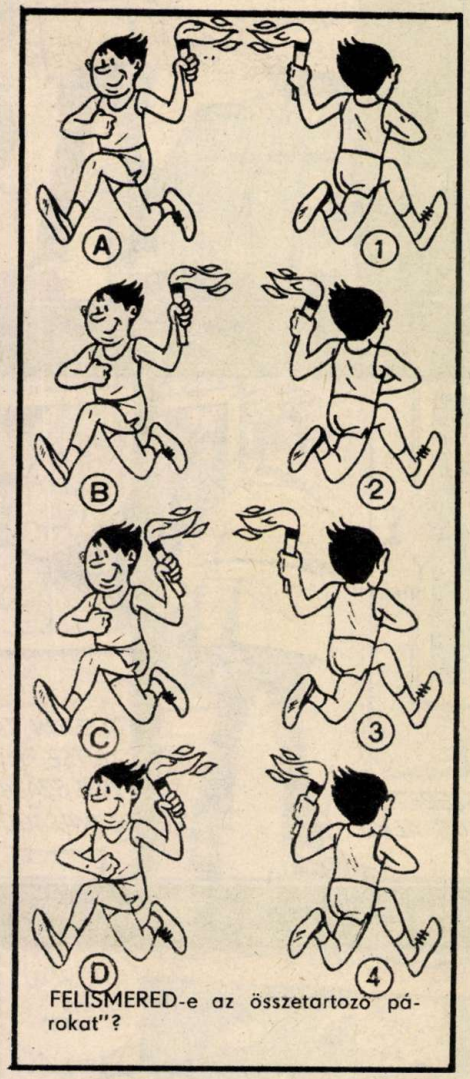

FELISMERED-e az összetartozó párokat"?

BETŰREJTVÉNYEK

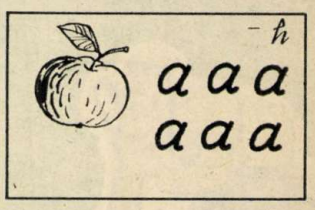

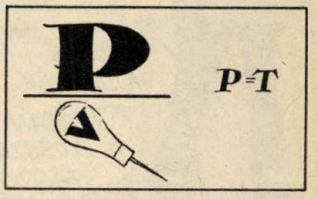

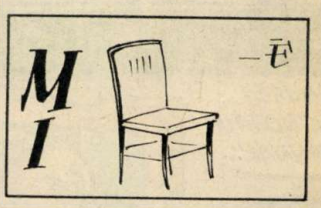

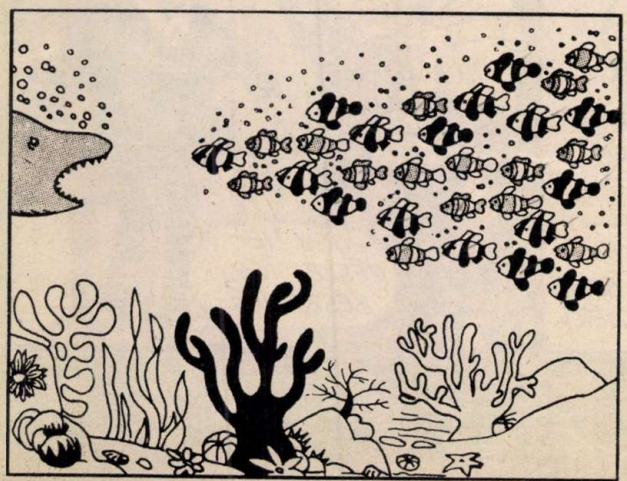

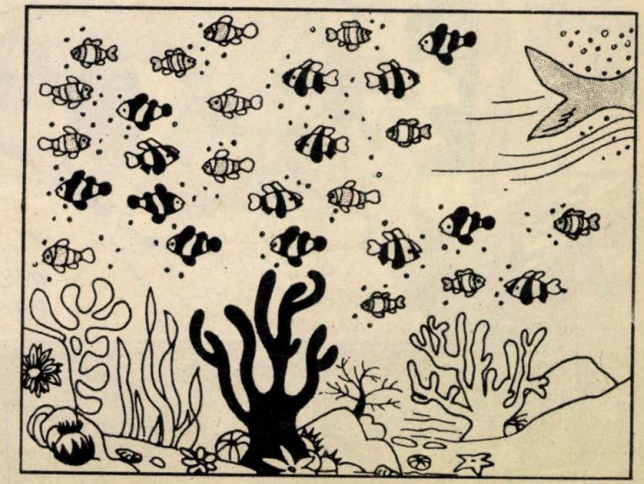

HÁNY halat evett meg a cápa?

A FA FORMÁJÁT!

Ez az oroszlán először csak alaktalan rönk volt. Kiválasztották, fűrészelték, faragták, festették, meglovagolják

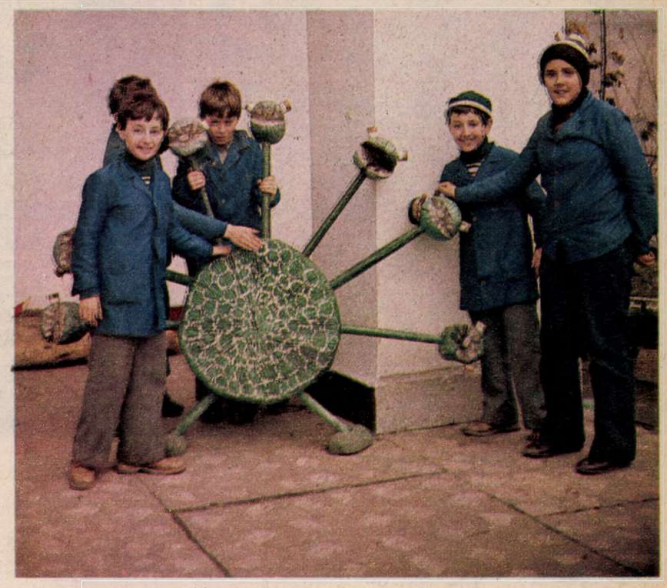

Évről évre új „lakókkal" népesül be az iskola udvara, kertje

ERŐS AKAROK LENNI

Sokkal nagyobbnak, erősebbnek képzeltem a leninvárosi, hetedikes Mező Sanyit. A tiszadobi Táncsics Termelőszövetkezet gyümölcsösében találkoztam a vékony fiúval, aki osztálytársaival együtt almát szüretelt.

— *Jól fizet az alma. Az lenne az igazi, ha száz kezem lenne, mert aki túlteljesíti a tervet, természetbeni juttatást kap. És én minden este vinni akarok anyának ebből a finom gyümölcsből* — mondta Sanyi és boldogan hozta lefelé a létrán az almával telt vödröt.

— Mi van a napközivel? — kérdeztem, mert Sanyi a levelében aggódott: „Helyhiány miatt nehogy kimaradjak a napköziből!"

— *Az igazgató bácsi szeret engem. Továbbra is biztosítja számomra a helyet.*

— Anyukád kapja még az özvegyi díjat?

— *Nem. Egy év után megszűnt. De azért van egy kis pénzünk, mert az árvasegélyt megkapom, és a testvéreim is segítenek.*

Nagyon hiányzik!

Legtöbbször nehéz körülmények közé kerülve döbbenünk rá, hogy nagyon is meg kell emberelni magunkat.

Osztályfőnöke szerint, Sanyit hosszú ideig síró-pityogónak csúfolták társai, mert a legártatlanabbnak tűnő megjegyzésre is sírva fakadt. Mostanában is előfordul, hogy megorrol valakire, de ezt legfeljebb a szótlanságából, a konokul maga elé néző tekintetéből lehet leolvasni. Nem tartozik a legjobb tanulók közé, de szorgalmára akár jelest is kaphatna. Rajzai például az utóbbi időben a városi művelődési ház kiállítótermébe is bekerülnek.

Horgászni édesapjától tanult meg, de a Tisza partjára legfeljebb szünidőben, vagy akkor sétált le, ha éppen kedve tartotta. Nemrég három pecabotot készített, és a környékükön átvizsgálta az egész árteret, hogy olyan visszamaradt „tengerszemet" találjon, ahol szinte mindig lehet halat fogni, mert azt nagyon szereti a család.

— *Apa két éve halt meg, nagyon hiányzik* — sóhajtott fel, amikor beült mellém az autóba, és a gyümölcsösből elindultunk haza.

Azt csak elejtett félmondataiból tudtam meg, hogy ha elfogja a magára hagyatottság érzése, ma is gyakran eltörik a mécses. Ilyenkor elvonul a ház mögé sírni, nehogy fájdalmat okozzon anyjának.

Hajókról álmodik

Sanyiék háza mellett áll egy kis műhely. Telis-tele van vitorlás hajókkal. Olyanokkal, amilyenekkel a filmen az Onedin család szállította a gabonát, a szőlővesszőket. Mindegyiket Sanyi építette.

Ezek a vitorlások álmában megjelennek. Ilyenkor kapitányként irányítja őket a tengeren, de ha reggel felébred, leginkább az autókra, a javításra váró motorokra gondol.

— *Mindenki le akar beszélni a fizikai munkáról. De én mindenképpen autószerelő leszek!*

Csakhogy addig is dolgozni kell. És Sanyi úgy segít a családon, ahogy tud. Ha kell, papírt gyűjt, bevásárolni megy, fát vág, ásót vagy kapát vesz a kezébe, s megy a kertet gondozni.

— *Nagyon szeretek aludni. Mégis elég korán kelek, mielőtt iskolába mennék, többször is végigszaladom az utcánkat. Azt akarom, hogy nagyon erős legyek, hogy minden munkahelyen szívesen fogadjanak, hogy sok pénzt kereshessek anyának.*

— Minden reggel futsz?

— *Igen* — mondta búcsúzóul és elindult a kapu felé.

Meghatottan és nagy-nagy tisztelettel néztem utána.

Faragó György
Fotó: Szalay Béla

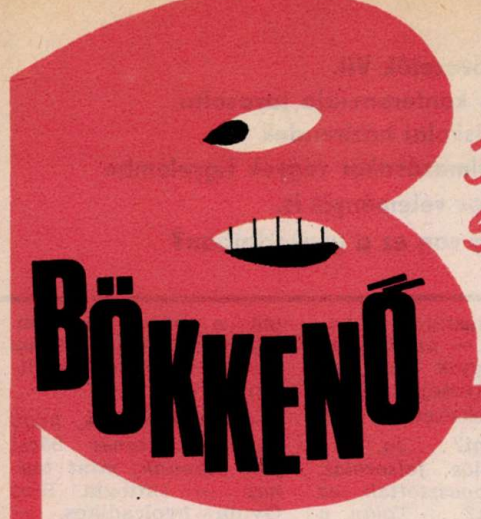

JÁRUNK-KELÜNK SOKAT LÁTUNK, S VAN AMI NEM TETSZIK...

SZERELEM ELSŐ LÁTÁSRA?

„A Pajtásban láttam meg a képét. Szerelem az első látásra – annyiszor hallottam ezt a mondást – de idáig el sem tudtam képzelni, hogy ilyesmi lehetséges. És most, mégis... Tessék elküldeni nekem a nevét, meg a címét, de mások ne tudják meg" – írta N. Veronika lapunkhoz küldött levelében.

Kíváncsiak lennénk, mihez kezdesz a címmel, kedves Veronika? A távolság közted és a Pajtásban „felfedezett" fiú között kétszáz kilométer. Hogy rendszeresen találkozzatok, arra igen kicsiny a lehetőség.

Levelet írsz neki, és szerelmet vallasz?

Tudjuk – s talán te is hallottál róla –, hogy régen igen nagy szégyennek számított, ha egy lány „futott" a fiú után. Ha írsz, mi nem botránkozunk meg rajta. Mégis úgy gondoljuk, jobb, ha nem vallasz rögtön szerelmet, mert lehet, hogy mindent elrontasz vele. Előbb ismerjétek meg egymást, írjatok kedvenc időtöltéseitekről, együtteseitekről, szüleitekről, testvéreitekről, iskolátokról.

A levelezés, a barátkeresés napjainkban nagy divat és egészen természetes dolog a fiatalok között. Ezzel kezdd te is, ne ronts ajtóstól a házba!

A debreceni F. Jutka annak idején „A szőke, szemüveges röplabdázó fiú"-nak címezte levelét a kaposvári gimnáziumba. Debrecen és Kaposvár között öt évig jártak a levelek. Ezután közös egyetemi évek következtek, majd Jutka férjhez ment, a fiú megnősült. Ismét messze kerültek egymástól, de a levélváltás ma is folytatódik – két kutatómérnök között – családról és munkáról.

Szerelem volt ez is – az első látásra. És barátság maradt – évtizedekre.

G. A.

FELSZÍVÓDOTT SZÍVÓSZÁLAK

Iskolatej, iskolakakaó – műanyag pohárban, leforrasztva. Ma már azt sem mondhatjuk, hogy nincs, mert ha nem is mindenhová, de sok suliba eljut a tápláló nedű. És járna hozzá szívószál is. Piros, sárga, zöld, kék, a szivárvány minden színében. Csak bele kellene döfni a tejes pohár fedelébe. Ám szívószálat, mely kötelező lenne, gyakran nem küld a Gyermekélelmezési Vállalat. Amikor viszont a gyerekek befizetnek az iskolatejre, elkérik tőlük a szívószálért járó öt fillért is. Igaz, ez hetente csak harminc fillér, de tíz gyereknél három forint, egy nagyobb iskolánál már 100–150 forint is lehet.

Sok kicsi sokra megy – fillérenként is. Arról nem beszélve, hogy szívószállal egyrészt könnyebb, másrészt egészségesebb kortyolgatni a tejet. Ráadásul már ki is fizették a gyerekek...

– i – l

AZ ÍGÉRET SZÉP SZÓ...

...ha megtartják, úgy jó. Sajnos, az egyik Szabolcs megyei településen megfeledkeztek e szólásmondás igazáról.

Az történt ugyanis, hogy a csapatzászló napján a csapatvezető így buzdította az akadályversenyre felsorakozott gyerekeket: „Az elsőként célbaérő őrs oklevelet és ajándékot kap." De az eredményhirdetés után a győztesek jutalma csupán kézfogás és egy újabb ígéret volt.

A csalódás a mai napig mérgezi a légkört, rontja a csapat tagjainak közérzetét. Szívesen segítettünk volna a panaszosoknak, ha levelüket nem X. Y. jelzéssel, hanem névvel és címmel látják el, mert meggyőződésünk, hogy a szemtől szembe elhangzó bírálat, az őszinte beszélgetés – mondjuk az úttörőtanácsban, a csapatvezető jelenlétében – hatásosabb lehet, mint a folyosói pletyka.

F. Gy.

ZSEBBŐL?!

Az eset nem egyedi – másutt is hallottunk hasonlót.

M. Dóra egy másodikos kisdobos őrsnek a vezetője. A zsebpénze havi „x" forint. Hogy hol itt az összefüggés? Nos, mint minden őrsnek, a másodikosoknak is szükségük volt naplóra. Ha a gyerekek szülei adtak volna a „kasszába" nem is egészen három forintot, akkor... Akkor Dóra nem a saját zsebéből fizet – de így zsebpénze javát erre kellett költenie.

Mi jön ezután, mire kell még költeni? Az őrsvezető alig mer arra gondolni, mi lesz, ha majd üres a bukszája. Szerencsére a kedve nem ment el a gyerekek patronálásától – csak a pénze...

D. P.

FÖLDES VILMOS:

OSZTÁLYKIRÁNDULÁS

Az úttörővezetők VII. országos konferenciája javasolta, hogy az iskolai házirendek megfogalmazásakor vegyék figyelembe a gyerekek véleményét is. Vajon így van ez a gyakorlatban?

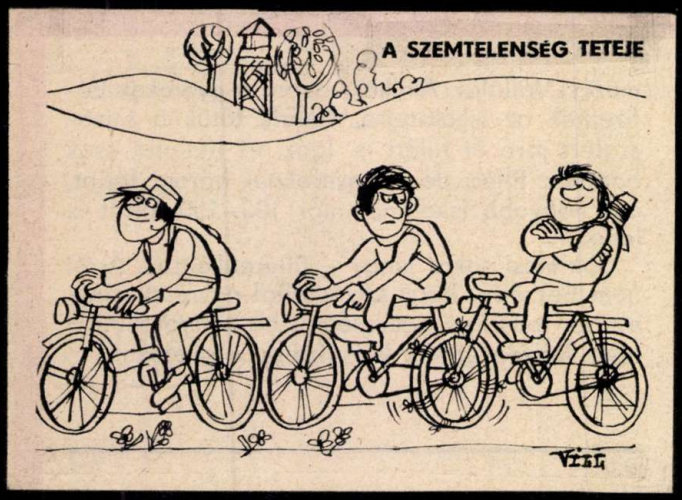

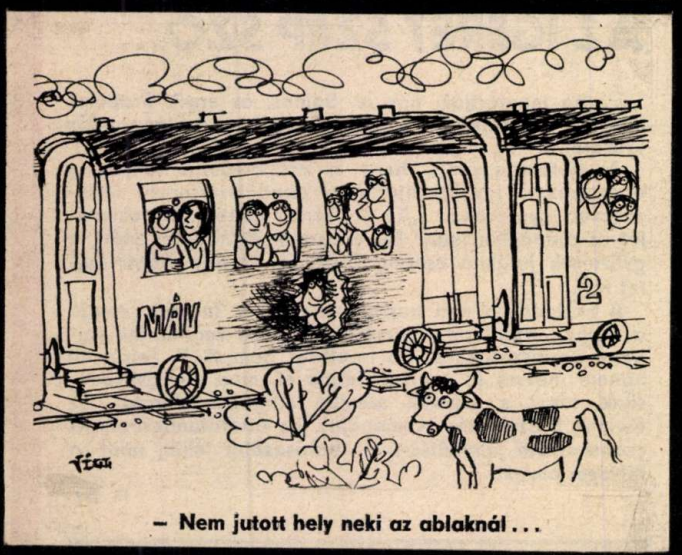

– Nem jutott hely neki az ablaknál...

– Nyugodtak lehetünk, a gyerekek hátul sem fognak rendetlenkedni

— Elolvastátok a házirendet? — szólítottam meg az egyik budapesti iskola folyosóján sétálgató gyerekeket.

— *Az mi?... Ja, az a csupa tilos felsorolás, amit kiragasztottak az osztályban?... Talán a felét elolvastuk, de majd idővel úgyis megtudjuk, hogy mit szabad és mi tilos.*

Csinos, barna lány fordult hátra a sétálók sorából. Gúnyosan mondta:

— *Tilos magas sarkú cipőt viselni, köpeny nélkül iskolába jönni, háromnegyed nyolc előtt bejönni a kapun, este nyolc után kimenni otthonról az utcára, és tilos, tilos minden!*

Valóban így lenne?

ENGEM NEM KÉRDEZTEK

Egy Duna-parti parkban libegett felém gördeszkáján B. Zoltán hetedikes és két barátja.

— *Minden évben új házirendet akasztanak ki az osztály falára* — mondta Zoli. — *Nálunk, a 2-es számú Radnóti Miklós utcai Általános Iskolában a gyerekeket nem kérdezték meg a házirend összeállításakor. Sem az osztályban, sem az őrsben. Lehet, hogy a rajvezetőségekkel megbeszélték, de velünk nem. Nálunk is sétálni kell a folyosón, és hárman már nem mehetünk együtt. Így aztán egyszerre csak egyvalakivel beszélgethetünk.*

A csapatvezető azt mondta, az osztályfőnökök annak rendje és módja szerint megvitatták a házirendet a gyerekekkel is. Úgy látszik, Zoli és barátai nem figyeltek oda, amikor közös dolgaikról esett szó.

A Balaton mozi előtt este nyolckor. Éppen kitúdult az előadásról a közönség. Hirtelen riadalom támadt, nyolc-tíz gyerek menekült vissza a terembe, majd eltűntek a hátsó kijáraton. Utánuk mentem, s az egyiket sikerült megállítanom.

— *Attól féltünk, hogy megint a tanár bácsi jött utánunk, mint tegnap* — suttogta Bíró Gyula nyolcadikos. — *Itt az első előadás fél hatkor kezdődik és nyolcig tart, de nekünk nyolc után egy perccel sem szabad az utcán lennünk.*

A Balaton mozi előtt razziázó tanár nem javasolhatta volna inkább, hogy kivételesen — persze nem állandóan! — legalább fél kilencig maradhassanak a gyerekek az utcán?

HÁROM INTŐ

A fegyelmi bizottság ülése kettőkor kezdődött. Jelen voltak a bizottság tagjai (minden évfolyamból egy gyerek), az úttörőtanács titkára, a „vádlott": H. Balázs, valamint osztályfőnöke. Az „ügyész" és a „védő" szerepét a bizottság egy-egy tagja vállalta.

— *H. Balázs úttörőhöz méltatlan magatartást tanúsított* — kezdte gyerektől furcsa hangnemben az „ügyész". — *Három intőt kapott: futkosásért, fecsegésért, majd megint futkosásért. Javaslom a fegyelmi bizottságnak, hogy H. Balázs hetedikes tanulót írásbeli megrovásban részesítse és tiltsa el az iskolai pingpongbajnokságban való részvételtől...*

Balázs legutóbb iskolabajnok volt. Ellene is, mellette is sokan szóltak, de az „ügyész" indítványát mégis elfogadták. „Példát kell mutatni" — mondta az „ügyész".

A tárgyalásba nem szólhattam bele, pedig lett volna miről beszélnem. Tudom, hogy a gyerekek, ha az iskola folyosóján szigorú felügyelet mellett körbe-körbe sétálnak, kevesebb bajt okozhatnak, mintha rohangálnának. De ezek a gyerekek há-

És nálatok?

romnegyed órát ültek egy helyben! Hogy is pihentethetné őket a monoton, unalmas ődöngés? Tudom, hogy a gyerekek szeretnek felnőttesdit játszani, de azt is tudom, hogy nem képesek felnőttként ítélni, mérlegelni. Hogyan hozhatnának akkor igazságos „ítéletet" társaik ügyében?

A KÖZÖS „MŰ" KÖTELEZ

A kőbányai, Kada utcai Általános Iskola nem az egyetlen az országban, ahol házirend-ügyben a tanárok a gyerekekkel „különbékét" kötöttek. Előbb összeült a tantestület, megfogalmazott egy házirend javaslatot, ezt odaadták az úttörőtanácsnak. A gyerekek megbeszéltek minden pontot, kiegészítéseket javasoltak, és változtatásokat is. A közös „mű" így mindenkit kötelez, mert mindkét fél jónak látta, elfogadta és igazságosnak, jogosnak tartotta.

— *Nálunk az is benne van a házirendben* — mondta József Béla nyolcadikos —, *hogy minden tanulónak joga van beleszólni az iskola életébe, a jutalmazásba, a büntetésbe is.*

— *Dicséretből még a csapatnaplóba is bekerülhet a nevünk* — folytatta Sirály Judit hetedikes — *ingyen kirándulást is kaphatunk vagy kiteszik a fényképünket a dicsőségtáblára. Igaz, van büntetés is. Például tőlünk az egyik fiúnak — amíg az osztály moziban volt — bent kellett ülnie a hatodikosok között egy teljesen idegen osztályban.*

*

A legtöbb helyen már valamennyi érdekelt: tanár és diák részt vesz a házirend elkészítésében. És nálatok?

Gebri Antal
Fotó: Wagner Margit

KITÜNTETÉSEK

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom ünnepén, jó munkájuk elismeréseként, szerkesztőségünk három munkatársa kitüntetésben részesült. Faragó György, a Pajtás főmunkatársa a Parlamentben vette át kitüntetését, a Munka Érdemrend ezüst fokozatát. Szalay Béla fotóriporter Kiváló Úttörővezető kitüntetést, Rohrmann Katalin, szerkesztőségünk gépírója Aranykoszorús KISZ-jelvényt kapott.

Gratulálunk!

Bocs, hogy közbeszólok! – ezzel a felkiáltással választottalak szét benneteket a Jászai Mari téri aluljáróban. Ugyancsak éles hangon civódtatok, s te egyre erőteljesebben üvöltötted: „Mire vagy büszke?" Mármár pofonra lendült a kezed, amikor közbeléptem, s megkérdeztelek: És te, te mire vagy büszke? Visszafordulva kihívóan kiáltottad: Semmire! Baj?? Szívesen beszélgettem volna veled tovább erről, de mire felértem, már bottal üthettem a nyomodat. Így most kicsit egyoldalú lesz az eszmefuttatásom. Nos, azt hiszem, valóban baj, hogy nem vagy büszke semmire. Mert az lehetnél, mondjuk arra, hogy jól tanulsz, sokat segítesz szüleidnek, kiemelkedő eredményeket érsz el valamelyik sportágban. Ha esetleg ezeket gyerekes dolognak találod, akkor arra, hogy értesz a zenéhez, az irodalomhoz, a művészetekhez, a kibernetikához, a csillagászathoz, a mezőgazdasághoz, vagy az űrhajózáshoz. Ha ez sem elég, akkor esetleg azért emelhetnéd magasra a fejed, mert annak a népnek a fia vagy, amely Petőfit, Adyt, József Attilát, Bartókot, Kodályt adta többek között a világnak. Kívülük még egy sor tudóst, atomfizikust, biológust, matematikust sorolhattam volna fel. Igen, rájuk is joggal lehetnél büszke, ha... Ha tudnád, miféle munkát végeztek, s mit is köszönhet nekik voltaképpen az emberiség. Ha esetleg nem hallottál róluk, s alkotásaikról, akkor mielőbb ismerkedj meg velük. Akkor már nemcsak rájuk lehetsz büszke, hanem magadra is.

Joggal.

(bőcs)

ÖKÖLVÍVÓ ÚTTÖRŐ-OLIMPIA?!

Papp László háromszoros olimpiai bajnok ökölvívó, jelenleg a válogatott vezető edzője, néhány évvel ezelőtt egy ideig az Óbuda Tsz SK legfiatalabb bokszolóit készítette fel a mérkőzésekre. Már akkor szorgalmazta egy, egészen fiatal ökölvívóknak is megfelelő versenyrendszer életrehívását. Most, úgy látszik, testet ölt elképzelése. November 8-án ökölvívó úttörő-„próbaolimpiát" rendeztek Dombóváron. A versenyt szakemberek is megtekintették, hogy a látottak alapján eldöntsék, szerepelhet-e az ökölvívás az 1981—82-es tanévben az úttörő-olimpián, vagy sem.

A HÉT VICCE

Jancsit megkérik a szülei, hogy vigye el faliórájukat javíttatni. A fiú vállára veszi az órát és izzadva cipeli az utcán. Az egyik kanyarnál az órával véletlenül meglök egy férfit, aki dühösen rákiált:

– A mindenségit! Nem tudnál te is inkább karórát hordani mint más, normális ember?

MEGJELENT

EGY KÉP – EGY MONDAT

Magától befordul a sarkon a KANYARAUTÓ; nincs többé gond a kormányzással!

HATVANKÉT ÉVE

Hatvankét évvel ezelőtt, 1918. november 24-én alakult meg a Kommunisták Magyarországi Pártja. Az évforduló alkalmából közöljük a párt egykori székházának fényképét. Az épületben ma emlékmúzeum van, amelyben a párt történetével kapcsolatos dokumentumokat, emléktárgyakat láthatják a látogatók.

KUKORICATÖRÉS

A balmazújvárosi 4. sz. Általános Iskola 7—8. osztályos úttörői egyhetes kukoricatörésen vettek részt a Debreceni Agrártudományi Tangazdaságban, Látóképen — kaptuk a hírt Bereczki Róza rajkrónikástól. — Az úttörőcsapat vezetősége munkaversenyt hirdetett, hamar megteltek a konténerek. A gyerekek úgy belemerültek a kukoricatörésbe, hogy csak a korgó gyomrok jelezték az ebédidőt. Senkit sem kellett kínálgatni, mindenkinek jólesett még a „madárlátta" zsíros kenyér is. Ahogy teltek a napok, egyre jobban fájt a kéz, a váll, de dalolással, diszkóval, tréfákkal frissítették fel magukat. A négy raj 125 tagja 720 mázsa kukoricát tört le, ezzel jócskán teljesítették a „Teremtsünk értéket" akció egyik fontos feladatát.

TELEFONERŐSÍTŐ

Semmilyen különleges kapcsolásra, szerelésre nincs szükség ahhoz, hogy a telefonkagylót letéve is tudjunk jól érthetően beszélgetni a hívott féllel. Csak a képen látható „Telekontakt" nevű erősítőt kell a készülék alá helyezni. Így azután írni, rajzolni, számolni, gépet kezelni is lehet beszélgetés közben, hiszen nem kell a telefonkagylót tartani. A telefonerősítő hatósugara körülbelül egy méter.

SZILVALEKVÁR

Szabolcs-Szatmár megyében az őszi napokban sok régi népszokás elevenedik fel újból. Ezek egyike a hagyományos szilvafőzés. A szilvát nagy bottal leverik a fáról, majd megmosják. Ezt követően — lehetőleg rézüstben — kezdődik a cibere készítése, majd a lassú tűzzel való főzés után sűrűsödni kezd a lekvár. A betapasztott rézüst, a vitorlás kavaró, a szilva ciberéjének szűrője — mind-mind nélkülözhetetlen kellék az ízletes szilvalekvár elkészítéséhez. És egy kicsit a múltat is felidézi...

Képünkön: lekvárkészítés a nagymamák irányításával

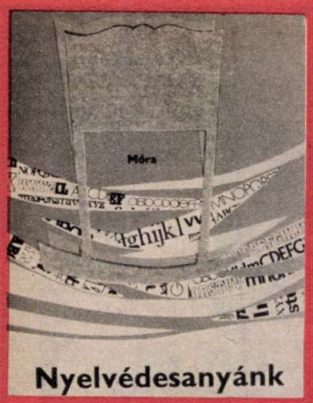

Nyelvédesanyánk

„Ennek a számunkra oly kedves kötetnek – részben Kiss Dénes Nyelvédesanyánk című verse hatására – a Nyelvédesanyánk nevet adtuk. De adhattuk volna akár azt is: Vallomások a magyar nyelvről. Az itt közölt írások ugyanis egytől egyig arról tudósítanak, hogyan vélekednek a magyarról az irodalom munkásai" – írja a könyv zárszavában a két szerkesztő, Hernádi Sándor és Grétsy László, akik maguk is nyelvünk legkiválóbb művelői közé tartoznak.

Ízelítőül közlünk néhány szép idézetet.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ:

A TÍZ LEGSZEBB SZÓ

Egy francia folyóirat azt az oktondi-bájos kérdést intézi az irodalom jeleseihez, hogy melyik a tíz legszebb szó. Erre komolyan nem lehet felelni. Olyan, mintha azt kérdeznék tőlünk, hogy melyik a zongora legszebb hangja. Minden a hangok viszonyától és pillanatnyi lelkiállapotunktól függ. Ha azonban játéknak fogjuk föl a kérdést, akkor válaszolhatunk rá, játékosan. Ezt tette Paul Valéry is, aki az alábbi tíz szó mellett döntött:

– Pure, jour, or, lac, pic. seul, onde, feuille, mouille, flute.

Ez a szócsokor így hangzik nyelvünkön:

– Tiszta, nap, arany, tó, hegyfok, egyedül, hullám, levél, csermely, fuvola.

Minthogy azonban a költő a szavaknak nemcsak jelentését tekintette, hanem nyilvánvalóan zenei idomát is, a lehetőleg hű és pontos hangtani fordításuk ez:

– Úr, úr, szór, csak, csík, föl, mondd, főjj, múlj, süt.

Tanulságos ez a két lajstrom, és érdemes kissé eltűnődnünk rajta. Mit veszünk észre?

Először is azt, hogy ez a tíz szó a maga lazaságában is olyan, mint egy költemény. Úgy látszik, a költő akkor se tagadhatja meg magát, amikor egy szótárt állít össze. Ebben már ott van Paul Valéry költészete, a könnyűség és a tisztaság lebegő szelleme.

Az első, fogalmi fordítás magyarul is szép, hangzatos és kifejező. A második, hangtani fordítás szintén nem hat rosszul fülünkre, de be kell vallanunk, hogy a hangzók egymás mellettisége bennünket nem bűvöl el annyira, mint a francia költőt. Ez természetes. Minden nyelv egy külön hangszer. A hangzók elosztása és aránya más a franciában, mint nálunk. Aztán bármennyire is hangsúlyozzák a költészet öncélúságát és zeneiségét, kimutatható, még Paul Valéry esetében is, hogy mindig olyan dallamos szavakat választott, melyek jelentésük szerint is emelkedettek és kellemesek, s hangzásukkal végzetesen kapcsolódik a fogalmi hátterük, ez pedig még a hangzásuknál is döntőbb. Egy szó nem élhet külön a takaró fogalma nélkül. Ha valaki nem tud magyarul, esetleg gyönyörűnek is légiesnek érezheti ezt a szót is: disznó, s holmi tündéri hullámzást képzelhet bele, mindaddig, míg nem értesül arról, hogy a disznó csak disznó.

Egy új világ kezdődik minden nyelv küszöbén, a szépség új birodalma, új értelmi és érzelmi törvényekkel. Mi tehát a tíz legszebb magyar szó? Ezt felelném abban a tudatban, hogy válaszom önkényes, és éppúgy jellemez engem, mint nyelvünket:

– Láng gyöngy, anya, ősz, szűz, kard, csók, vér, szív, sír.

SÜTŐ ANDRÁS:

ELVESZETT ÉKEZETEK

Az egyszer elvesztett ragok, jelzők, ékezetek meg nem kerülnek. Az elhagyott esernyő előkerülhet – ha szerencséje van – a Talált Tárgyak Irodájában. Ilyen iroda a szavaink számára nincsen. Az ékezetüktől megfosztott nevek, mint Gyorffy, Gyongyosi, Rakoczi, saját gazdájukon kívül – akiknek orrbavert és szánalmasra facsarodott képüket elpanaszolhatnák – nincs, akihez forduljanak.

GÁRDONYI GÉZA:

A JAVÍTAS IS ALKOTÁS

Javításra idődet ne sajnáld. A javítás is alkotás. Gyöngy, gyémánt, ha csak borsónyi is, értékesebb magánál a koronánál. S ha egy nap csak egy gyémántszemet alkotsz is, egy mondatban vagy csak egy szóban: gyűrűbe illesztettél drágakövet.

KODÁLY ZOLTÁN:

A MAGYART IS TANULNI KELL

A magyart is tanulni kell, még született magyarnak is. Ha nem csiszolja, újítja folytonosan, berozsdásodik.

VÁZLAT:

1. **Bevezetés**
a) Miért fontos a jó dolgozat?
b) Mi kell hozzá?
2. **Főrész**
a) Adatgyűjtés és vázlat
b) A dolgozat tagolása
c) A stílus
3. **Befejezés**
a) A dolgozat lezárása
b) A cikksorozat lezárása

BEVEZETÉS

Jó dolgozatot írni nem könnyű, rosszat viszont nem érdemes. A legtöbb tanár piros tintával írja be az osztályzatot a naplóba, jelezve ezzel, hogy az többet ér, mint a feleléskor kapott jegy. Ezért különösen azoknak javasoljuk soraink tanulmányozását, akik nehezen fogalmaznak írásban.

A jó dolgozathoz — legyen az matek, fizika, vagy mint példánkban a magyar — elsősorban tárgyi tudás kell. De nem fontos minden évszámra emlékezni, mert most már nem az adatokra kíváncsi a tanár, hanem arra, ki mennyire értette meg az egész anyagot. Másodszor ismerni kell néhány „technikai fogást", hogy témánkat kellő világossággal tudjuk kifejteni. Harmadszor nem árt, ha jó a stílusunk, hogy művünk ne csak száraz adatgyűjtés legyen, hanem élvezetes olvasmány is.

FŐRÉSZ

A dolgozatra fel lehet készülni, mert előre megmondja a tanár, milyen témakörből fogja iratni. Nézzük át előző nap jegyzeteinket, könyveinket, de ne tanuljuk meg újra — vagy most először — az anyagot; erre már nincs időnk. Csak segítsünk agyunknak, hogy másnap könnyebben emlékezzen.

Az óra elején, ha megkaptuk a témát, ne kezdjünk hozzá azonnal az íráshoz. Inkább rendezzük el gondolatainkat, és készítsünk vázlatot. A jó vázlat olyan, mint egy kopasz ka-

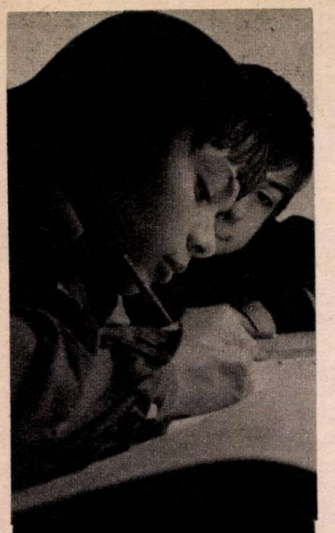

MEGTANULOK TANULNI VII.

DOLGOZAT A DOLGOZATRÓL

Aki keres, sem talál egyetlen használható könyvet arról, hogyan lehet könnyen, gyorsan és hatékonyan tanulni. Pedig mindannyiunknak rettentő szüksége lenne rá!

rácsonyfa. Csak fel kell díszíteni.

A bevezetés—főrész—befejezés hármas tagolása ritkán nyűg; többnyire segít logikus rendbe szedni az anyagot. Az iskolai dolgozat akár elbeszélésre vagy regényre is hasonlíthat. Csak gondolatszövése ne legyen kusza. Az össze-visszaságból ugyanis aligha lehet kibogozni azt, amit írója mondani akar.

A bevezetés legyen figyelemfelkeltő. Ragadjunk ki az anyagból egy érdekes problémát, vagy kezdjük kérdéssel, amire majd mi adjuk meg a dolgozatban a választ.

A főrészben kell elmondanunk a lényeget. Ezt sokféleképpen tehetjük; itt van a legnagyobb tere az egyéni elképzeléseknek. Például mi ebben a cikkben a leíró megoldást választottuk. Elmondjuk legfontosabb tanácsainkat a dolgozatról, hogy megkönnyítsük iskolai munkátokat. De még sok más megoldás van, amelyeket most nincs módunk kifejteni, mert még szót kell ejtenünk a stílusról is.

A stílus a „mondanivaló ruhája". Hiába ismerjük jól az anyagot, ha rosszul írjuk meg, elsikkad tudásunk.

Mi kell az elfogadható stílushoz? Nyelvérzék, gyakorlat és némi erőfeszítés. Nyelvérzéke a legtöbbünknek van; kifejlesztéséhez sokat és jót kell olvasnunk. Gyakorlatot úgy szerezhetünk, hogy megfigyeljük, milyen stílusban íródnak kedvenc könyveink. Erőfeszítés pedig ahhoz kell, hogy ügyeljünk a magunk stílusára. Fogalmazzunk választékosan, de színesen; kerüljük a közhelyeket, és a fellengzősséget; írjunk rövid, világos mondatokat; ahol lehet, kezdjünk új bekezdést, hogy ne szenvedjen „hajótörést" a betűrengetegben az olvasó.

Nagyon kevés ember tud rögtön szép, kerek mondatokban fogalmazni. Legtöbbünk először piszkozatot ír. Jelen sorokat sem egyenesen a nyomdai szedőgépbe diktáltuk; először golyóstollal írtuk le, majd írógéppel; és csak többszöri átolvasás után küldtük a nyomdába. Ha csak nem nagyon sürget az idő dolgozatírás közben, fogalmazzuk meg gondolatainkat először piszkozatban, és erről írjuk át a füzetbe!

BEFEJEZÉS

Ilyenkor már túl vagyunk a nehezén. Örömünk indokolt, de azért ne váljon a befejezés hosszúvá, ne kezdjünk újra a téma tárgyalásába és ne itt pótoljuk a kifelejtett dolgokat.

A befejezés akkor jó, ha félreérthetetlenül lezárja a dolgozatot.

Cikksorozatunkat befejeztük. Ha valamilyen — tanulással kapcsolatos — problémátokra nem kaptatok választ, kérdezzetek!

Ha tudunk, válaszolunk.

Összeállította: Somhegyi Béla
Illusztráció: Endrődi István

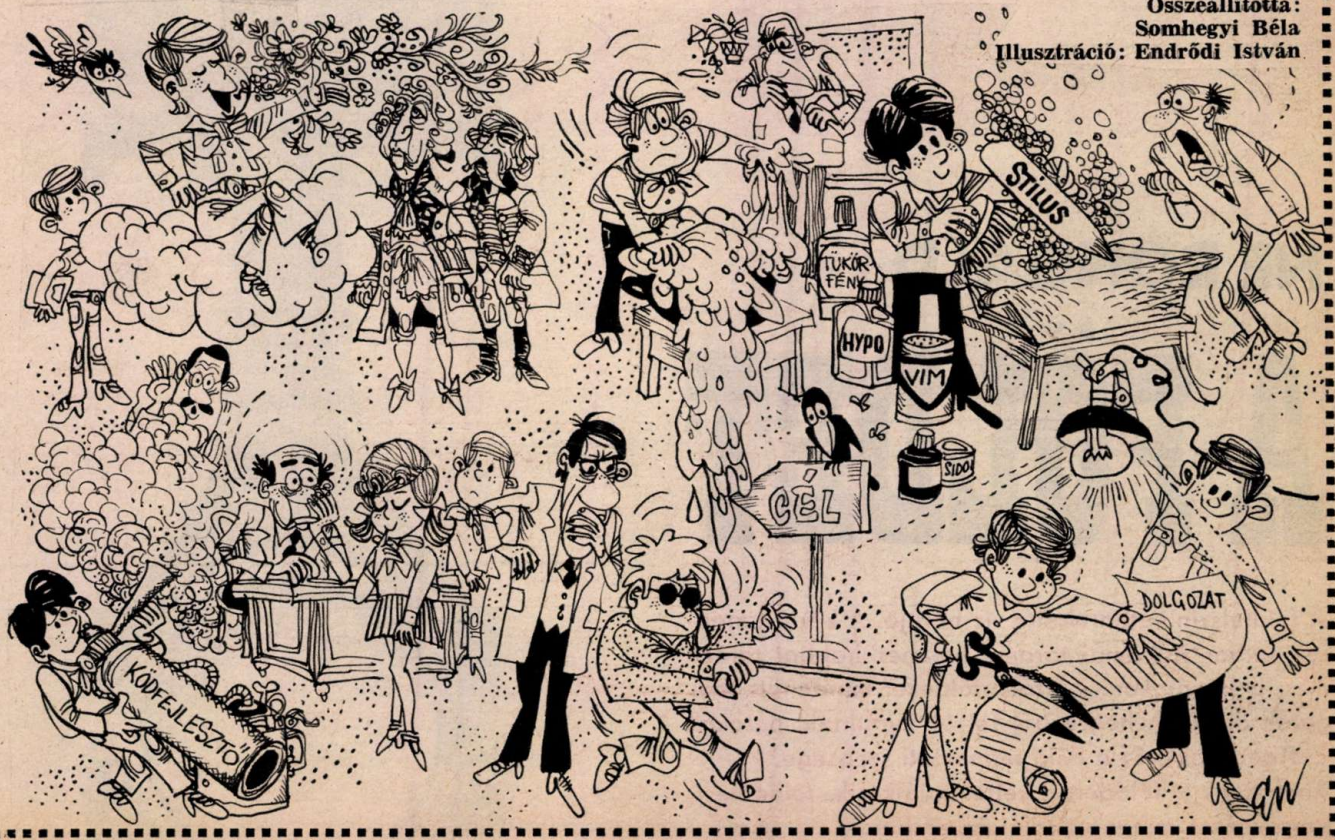

NE RONGÁLD
A FÖLDET

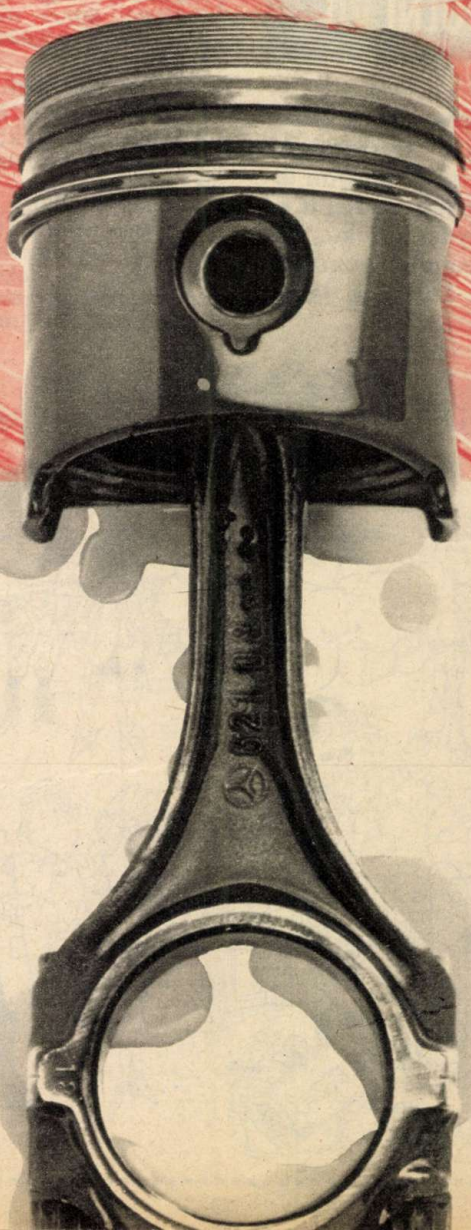

A földfelszín kétharmadát víz borítja. A kéklő tengerek fodros hullámai tarajos hófehér habbal törnek meg a kőgátakon. A szárazföldeket mindenütt tengerek ölelik. A hegyekből folyók zúdulnak, patakok csörgedeznek. Ez a Föld természeti szépsége.
Ahol a víz a földdel, a réttel találkozik, felüdülést, szórakozást, pihenést talál az ember.

Az Amoco—Cadiz kétszázezer tonna olajat szállított. A kiömlő olaj „fekete pestise" tönkretette a bretagne-i partot

A Mirador nevű tankhajó Isztambul partjai előtt gyulladt ki

Ami van, az sohasem elég. Az ember mindig többet, jobbat akar. Ez jó dolog. De az már nem, hogy a „többre törekvés" olykor valaminek a kárát is jelentheti. Itt van például a víz.

A látszólag mit sem érő víz, pontosabban az édesvíz egyre drágább lett, hiszen bolygónk vízkészletének mintegy 3%-át képezi csak az iható víz. Vízrendszereket már tudunk szabályozni, vízi energiát hasznosítani, de a víz tisztaságát megőrizni? Nos, ez még nem nagyon megy.

Mi a helyzet a tengerekkel, óceánokkal? Gyermekeink — akiknek talán majd egy csepp olajuk sem lesz — megdöbbenve és dühödten veszik észre, hogy a századforduló vége felé a kibányászott olaj nagy mennyiségét az ember a tengerbe „eresztette". Egyes statisztikák szerint ez a mennyiség több, mint 20 millió tonna, amely elegendő lenne arra, hogy hazánk területénél körülbelül kétszer, háromszor akkora területet befedjünk. Ez nemcsak olajveszteséget jelent, hanem ez a bevonat a tenger felszínén megakadályozza a vízréteg és a légkör közötti összeköttetést, azaz a megfelelő tiszta levegő és a pára áramlását.

Ma már sajnos, kezdjük megszokni azt a tényt, hogy évente 2—5 millió tonna olaj ömlik a tengerekbe. A világ tengerein jelenleg 3300 tankhajó úszik. Nemrégiben a 60 ezer tonnás Mirador nevű hajó Isztambul kikötője előtt robbant fel. Kormányzási hiba miatt ütközött a Kristos Bitasszal, s 30 ezer tonna olajat nem tudták megmenteni. A Minosa Mexikó partjai előtt gyulladt ki, s az ismert Amoco—Cadiz hajókatasztrófa pedig 150 kilométer hosszan szennyezte be a francia bretagne-i partot a „fekete pestissel", ahogy akkor a nép nevezte a kiömlött olajat. Az úszó tartály 200 ezer tonna olajjal fertőzte meg a tengert. Az elfecsérelt olaj akkora energiamennyiséget jelentett, amely a Hirosima fölött ledobott atombomba energiájának a kétszeresét is meghaladta.

Valóban okuk lesz utódainknak mérgelődni és csodálkozni a XX. század emberén, hogy miként pazarolták el a természet energiáit, s az élő vizet.

Vagy talán még nem késő? Marad még a gépeknek egy cseppnyi olaj? Jut még az emberiségnek tiszta édesvíz? Sürgősen cselekednünk kell, nekünk felnőtteknek. De te is gondolkozz! Ez év október másodiki számunkban meghirdettük a **vízvédelmi pályázatot** „Életünk és a víz" címmel. Ebben részt vehetsz te is, megírhatod ötleteidet, elküldheted fotóidat, rajzaidat, javaslataidat: te mit tennél környezetedben a természeti kincsek megóvásáért.

Forrai G. János

HOHÓ, HOBBI!

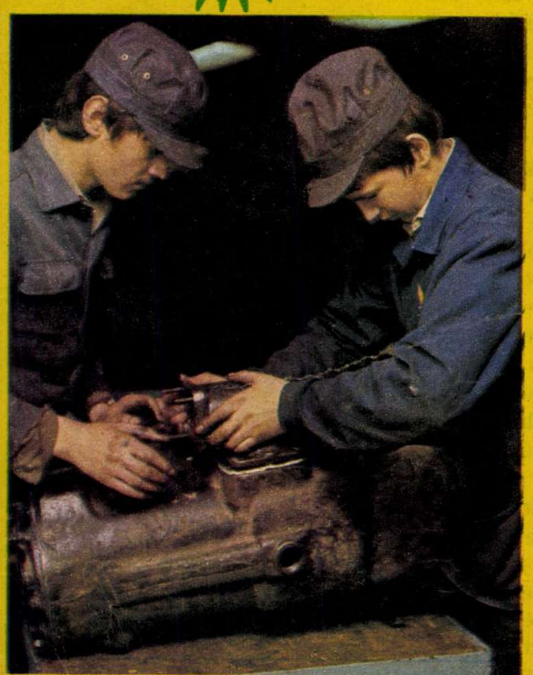

Ki nem képzelte még
El, hogy legalább egyszer megpróbál
Diszhalat tenyészteni,
Vagy kicsiny hajót, repülőt építeni?
Talán akad olyan lány, aki
Egyszer sem varrt volna ruhát, de
Legalább gombot a ruhájához?
És ha mindezt valaki kedvtelésből,
Szórakozásból végzi, akkor azt mondjuk:
Bizony, ez a hobbija.
Ősi hobbik is vannak –
Lásd kutyatenyésztés

Vagy valamilyen hangszer megszólaltatása.
Éppen az a legszebb az egészben, hogy akár
Gitáron játszol, akár foxidat becézed, akár a
Zongorát püfölöd –
Elvégre ez mind-mind lehet a hobbid –
Tehetségedet is próbára teszed.
Tiéd lesz az a sok élmény, ami

Mindenképpen legfőbb haszna a hobbinak. No és
Unaloműzésnek sem rossz, ha valaki
Nekilát, vesz annyi időt és fáradtságot, hogy
Kipróbálja: esetleg mire lesz képes később,
Amikor már nemcsak próbálgatni kell . . .

(Mi a hobbi? Megtudod, ha összeolvasod a sorkezdő betűket.)

SZÖVEG: DÉSI PÉTER
FOTÓ: SZALAY BÉLA

ÓCEÁN
EGYÜTTES
PAJTÁS
Marshall
Marshall

A GILJÁK MEDVELAKOMÁJA

Senki sem tudhatja, valójában mi is történt több tízezer évvel ezelőtt azokban a barlangokban, ahol a régészek az eltemetett medvekoponyákra bukkantak. Azt azonban részletesen ismerjük, hogyan folyt le több, mint száz évvel ezelőtt az Ázsia keleti vidékén élő gilják medvelakomája, amelyen Srenk orosz földrajztudós személyesen is részt vett. A barlangban eltemetett medvefejek és a gilják medvelakomája között sok ezer év telt el, mégis mindkettő ugyanannak a hiedelemnek, a totemizmusnak a kifejezője.

Tekintsük át a lakoma legfontosabb eseményeit.

Az ünnepség középpontjában három meave állt. Bocsként kerültek fogságba. A falu népe jól táplálta és felhizlalta őket. Amikor bőrük már jó vastag volt a zsírtól, sor került a különös ünnepségre.

Az első nap a három medvét nagy kísérettel körülvezették a falun. Be kellett térniük minden házba, s ott tisztelettel fogadták őket, még étellel is megkínálták a ritka vendégeket. Így ment ez egészen estig.

A következő napon kora reggel, a medvéket a folyó jegére vezették, közel ahhoz a lékhez, ahonnan az asszonyok a vizet hordták. Miután a medvék a léket háromszor megkerülték, agyonnyilazták és megnyúzták őket. Bőrüket a fejükkel együtt faketrecbe tették, úgy helyezték el, mintha élnének, s a rácson kifelé bámészkodnának.

A ketrecet ünnepélyesen a lakomához feldíszített házba szállították, és a medvebundákat a fejjel együtt a díszhelyre ültették, mintha élnének. Eléjük díszes fatálat helyeztek, ennek egyik oldalán a medve, másik oldalán a béka képe díszelgett. A lakomákon külön erre a célra készített, pompás faragású, medvefigurákkal díszített edényeket, tálakat, evőeszközöket használtak. A lakomán részt vett a falu aprajanagyja.

A medvék húsát a legöregebb férfiak főzték meg. Asszonyok, fiatal férfiak nem vehettek részt a főzésben. Sőt nem használhattak.

A díszvendégeket kínálták meg elsőnek a megfőtt hússal. Az asszonyok tarkabarka rongydarabokat kötöttek a medvék orrára, hogy felfogják könnyeiket. A kötésre, a szemek alá nyírfakéregből kivágott, kis békaalakokat helyeztek. Elképzelésük szerint, a medvéket szomorúság tölti el saját húsuk feltálalása miatt. Könnyeik a békákra peregnek, s így azokat kell felelősöknek tartaniuk sorsukért. Nem vádolhatják a giljákat, akik a legnagyobb tiszteletben részesítették őket. Először jól táplálták, majd a díszhelyre ültették őket, még arról is gondoskodtak, hogy könnyeiket felitassák.

A lakoma végeztével a távozókat egy öregember az ajtóban fenyőgallyal jelképesen megverte. Délután az asszonyok táncoltak. Körben álltak, mindig egy járta a táncot, a többi a ház falát tuskóval döngetve, dobogó zajjal kísérte.

Az ünnepség végén, a medvék koponyájából az agyvelőt kiszedték és megették. A koponyákat ünnepélyes körmenetben az erdőig kísérték. Itt a legidősebbek kivágtak egy fiatal fát, csonkját kihegyezték, és rászúrták a medvekoponyákat. Az állat csontjait eltemették. A tavasszal kihajtott fű a koponyákat is elrejtette a szem elől.

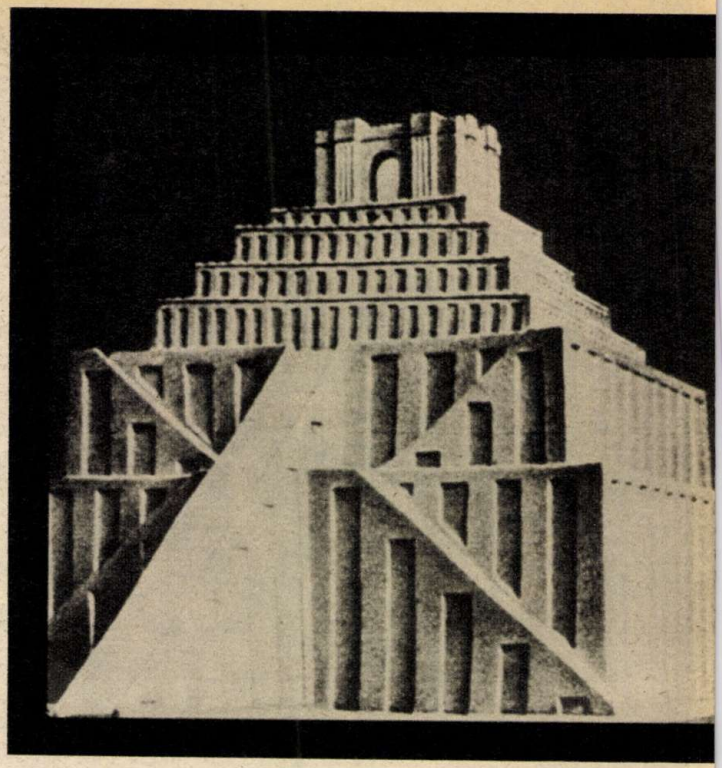

Babilon (régi nevén: Babili, azaz „isten kapuja") körülbelül 3800 évvel ezelőtt, Hammurapi uralkodása idején az óbabiloni birodalom fővárosa volt. Az erős falakkal körülvett gazdag kereskedőváros központjában hatalmas toronytemplom, a Bábel tornya emelkedett. Hammurapi utódai alatt a birodalom idegen uralom alá került, és a főváros többször is gazdát cserélt. A babiloniak különösen az asszírokkal vívtak nagy harcokat.

Az asszír birodalom bukása után, mintegy 2700 évvel ezelőtt, megalakult az újbabiloni birodalom. Központja az újjáépített Babilon, az ókori világ akkori leggazdagabb városa volt. Az agyagtáblácskákon ránk maradt feljegyzések szerint is Babilon a „nyolc kapu, két hadiút és huszonnégy út, a templomok és paloták városa volt".

A VÁROS ERŐDÍTMÉNYEI

Az újbabiloni birodalom uralkodója Nabukodonozor (Nabu-kudurri-uszur) hatalmas építkezéseivel Babilont bevehetetlen erőddé alakította. Érdemeit az akkori uralkodók szokása szerint az utókor számára írásban is megörökítette:

Ötödikesek, ti már új könyvből tanuljátok a régmúlt idők történelmét. Megújul a RÉGEN VOLT, HOGY IS VOLT című olvasókönyv is. Sajnos, azt még nem vehetitek a kezetekbe, mert csak jövőre kerül ki a nyomdából. Hogy mégis kellőképpen bővítsétek történelmi ismereteiteket, rendszeresen közlünk a tananyagotokhoz illő olvasmányokat. Írójuk Filla István történész (ő írta a tankönyveteket is). Reméljük, hogy nemcsak ti, hanem a nagyobbak is szívesen olvassák el mindegyiket.

AZ ÓKORI KELET ÉKES VÁROSA

Ilyen volt Bábel tornya, az ókori építészet egyik monumentális alkotása, amelyet Herodotosz a görögök nagy történetírója még látott, s munkájában beszámolt róla. – Hammurapi az óbabiloni birodalom híres uralkodója hagyta ránk a történelem első nagy törvénytárát. Az ékírással íródott akkád nyelvű törvényszöveg egy részletét ábrázolja képünk.

„Hogy az ostrom Babilon falát ne közelítse meg, amit egyetlen korábbi király sem tett, a város külső részein 4000 könyök (kb. 1760 méter) távolságra hatalmas fallal vétettem körül Babilont kelet felől. Árkát kiástam, töltését szurokkal és téglával építettem ki. Mint a hegy, olyan magas falakat építettem partjain, széles kapukat illesztettem be... Hogy az ellenség, aki rossz szándékkal jön, Babilonhoz közel ne férkőzzék, hatalmas vízárral vettem körül az országot."

Az agyagtáblácskákon ránk maradt írások és az ásatások hű képet adnak az erődítmények nagyságáról és erejéről. Először egy széles vizesárkon kellett áthaladni, e mögött emelkedett a külső fal, amely 3,72 méter széles volt. Húsz-húsz méterre egymástól merőlegesen előreugró tornyok magasodtak rajta. Az erődítményen belül helyezkedett el a második fal, amely magasabb és körülbelül még egyszer olyan vastag volt. Babilonnak az Eufrátesztől keletre eső részét, az óvárost, ezen kívül még egy harmadik, két széles sánc között húzódó erődítmény is körülvette. Az ellenségnek így a külső erődítményekkel együtt összesen négy fallal kellett számolnia, továbbá több vizesárkot kellett legyőznie.

Babilont az Eufrátesz két különböző nagyságú részre osztotta. A két városrészt 123 méter hosszú kőhíd kötötte össze. A hídpalló egy részét éjszakára felszedték, hogy a magas árbocú vitorlások is átjussanak.

BÁBEL TORNYA

Az óváros kiemelkedő épületének, a 90 méter magas lépcsőzetes, felfelé keskenyedő toronytemplomnak újjáépítését Nabukodonozor fejezte be. Az építmény óriási, csaknem négyzet alapú tömeget alkotott. Legalsó lépcsője oldalirányban 91,5 méter hosszú volt. A torony tetejét fénylő, kékmázas téglákkal díszített, 24 méter hosszú, 21 méter széles és 15 méter magas templom alkotta. Itt volt a babiloni főisten Marduk lakhelye, benne egy aranyból készült ágy és asztal állt az isten rendelkezésére. A papok közül csak a kiválasztottak mehettek fel a toronytemplom csúcsára, amelynek lapos teteje igen alkalmas volt a csillagos ég megfigyelésére.

A toronytemplom mellett állt Marduk főtemploma, itt őrizték az istennek és feleségének szobrát. A templom körzetét magas fal zárta körül. A szentély kapui előtt terült el a város legnagyobb bazárja, ahol a föld minden tájáról származó termékekkel kereskedtek.

A KIRÁLYI PALOTA

Babilon másik kiemelkedő építménye a királyi vár és a palota, több önálló épületből állott. A hatalmas palota egyik szárnyában a testőrök állomásoztak, egy másikban a hivatalnokok szobái sorakoztak egymás mellett. Lakópalotája volt a királynak, külön helyiségei a királynőnek és szolgálóinak. A palota déli részén feküdt a nagy trónterem, melynek hossza 52 méter, szélessége 17 méter volt, s három ajtaja nyílt az udvarra. A terem külső homlokzatát színes csempéből kirakott lépkedő oroszlánok díszítették.

ISTAR KAPU

Babilon művészi alkotásai közül kimagaslik a felvonulási út, és az Istar kapu. A 16 méter széles utat két oldalról 7 méter magas fal övezte. Az út két oldalán kék alapon sárgán, vagy fehéren a csempék ragyogó színeiben Istar istennő szent állatai, az oroszlánok színes csempéből pontosan összeillesztett alakjai követik egymást. Az út végén emelkedik a belváros 12 méter magas kapuja, az Istar kapu. Két kapuépületen kell áthaladni, mind a kettőn két-két torony szökik a magasba. A felvonulási utat és a kaput Nabukodonozor Marduk isten tiszteletére nagy pompával díszítette.

A fal és a kapu maradványaiból az ásatásoknál előkerült színes, mázzal bevont téglatöredékekből a szakemberek a berlini elő-ázsiai múzeumban — kisebb méretben ugyan, de teljes pompájában — felépítették Babilon hajdan nagy látványosságát.

Kis történelem

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

Az 1981/82-es tanévre felveszünk általános iskolai végzettséggel rendelkező **lányokat fonó, szövő, kötő,**
fiúkat **textil- és ruházati ipari gépszerelő, kötő- és varrógép-műszerész** szakmunkástanulónak, 16 éves korig.

Felvételi vizsga nincs! Tanulmányi idő: 3 év.
Ösztöndíj: A tanulmányi eredménytől függően fonó és szövő tanulónak 350—700 Ft, kötőgépszerelő és műszerész tanulónak 150—550 Ft.

Juttatások: Az ösztöndíjon kívül, vidékieknek havi 500 Ft, budapestieknek havi 450 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk, a nyári szünidőre is. Teljes ellátás (napi háromszori étkezés) munkaszüneti napokon is, napi 7 Ft térítésért.

A gyár mellett levő szakmunkástanuló-otthonunkban térítésmentes elhelyezést biztosítunk. Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyveket az iskola biztosít.
Évente két alkalommal, kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből.

50%-os utazási kedvezmény.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után: a kereseti lehetőség 3500—4500 Ft között van.
Továbbtanulásra az üzemi textilipari szakközépiskolában, vagy egyéb területi szakirányú középiskolában, lehetőséget biztosítunk.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban

Cím: **PNYV**
KELENFÖLDI TEXTILGYÁR
személyzeti és oktatási osztály
Budapest XI., Budafoki út 111—113. 1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

Segíteni szeretnénk!

Gyertek a Csavaripari Vállalathoz szakmunkástanulónak.
A választható szakmák: szerkezeti lakatos, hegesztő, gépi forgácsoló (esztergályos, köszörűs, marós), géplakatos, villanyszerelő, szerszámkészítő, villamosgép-szerelő.

3 nap elméleti oktatás az iskolában és 3 nap gyakorlati foglalkozás a vállalaton belül.

JUTTATÁSOK:

— az első évfolyamtól kezdve — az ösztöndíjon felül — havi 500,— Ft társadalmi ösztöndíj,
— az üzemi gyakorlat idejére ebéd 3,— Ft-ért.
— ingyenes munkaruha-ellátás.
— sportolási lehetőség a Népszigeti üdülőnkben.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz ipari tanulónak, akkor a továbbtanulási jelentkezési lapodat az alábbi címre küldd:

Csavaripari Vállalat
Budapest XIII., Váci út 168.
Telefon: 290-922

FIATALOK, FIGYELEM!

Kőműves, ács-állványozó, hidegburkoló, fapadozó-műanyagburkoló, szobafestő-mázoló, víz-gázszerelő, központifűtés-szerelő, villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületasztalos szakmunkástanulóknak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14–17. életévüket 1981-ben betöltik, és az általános iskolát elvégezték, illetve akik jelenleg a 8. osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre tanulóotthont, teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.

Biztosítunk rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, társadalmi ösztöndíjat, különböző sportolási, kulturálódási lehetőségeket is.

Az alapösztöndíjon kívül havonta valamennyi szakmában 250,– Ft társadalmi ösztöndíj bérkiegészítésre is van lehetőség.
Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

Pontos címünk: Fővárosi 3. sz. Építőipari Vállalat szakoktatási csoport Bp. XIII., Lehel út 10/a. Telefon: 494-300/161 mellék.

FŐVÁROSI
3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
BUDAPEST, XIII., LEHEL U. 10-A.
Postacím: Budapest 62. Pf. 300

„TÖRTÉNETEK KAJLÁNAK...”

— Eredményhirdetés —

Az augusztusi Kajla magazin hasábjain azt kértem tőletek: írjatok nekem történeteket kedvenc állataitokról, hűséges kis barátaitokról. Jöttek is a levelek! Szó esett bennünk mindenféle jószágról, ami a ház körül, az udvarban szaladgál, röpköd. (Sajnos – nagy bánatomra –, kígyóbűvölők és oroszlánvadászok nem írtak.)

Ígéretemhez híven most részleteket közlünk a három díjnyertes műből, s felsorolom azoknak a nevét is, akiknek apróbb ajándékot küldtem kedves, érdekes történeteikért.

*

III. díjként társasjátékot nyert PAPP GÉZA (Kecskemét):

„Jánoska még verébfióka korában esett ki a fészekből és a fa tövében kuporgott. Ott találtam rá. Otthon csináltunk neki fészket, egy dobozt béleltünk ki csíkokra szabdalt papírral és rongygyal. Beleraktuk Jánoskát, megetettük, elaludt. Másnap már jó korán keltem, hogy legyeket fogjak neki. Több baj volt ám Jánoskával, mint gondoltam volna, mert bizony sűrűn csipogott, tátogott ennivalóért. De azért sikerült felnevelni, s vígan ugrált, röpködött a szobában. Mindenki nagyon szerette és mindenkivel megbarátkozott.

Persze azért akármilyen jó sora is volt, minduntalan az ablakhoz röppent, vágyódott ki a szabadba. Igaz, nagyon a szívemhez nőtt, sajnáltam is, de végül mégis elengedtem. Néha-néha visszajárt az ablakunkba, de lassan elmaradt tőlünk. Bármerre is jár – szabad, s ez mindennél többet ér neki, még az általam fogott legfinomabb bogárnál is.”

II. helyezett: Juhász Tünde és Györgyi (Isaszeg), ők is társasjátékot kapnak:

„A mi macskacsaládunk a kamrában éldegélt, rongyokkal kibélelt ládájában. Bundi, a pulikutyánk – mivel már elég sok macska volt a háznál –, kénytelen volt megbarátkozni „ősi ellenségeivel”. Egy napsütéses, meleg nyári napon az egyik fehér kismacskát kivittük a napra, hogy egy kicsit megerősödjön. Egy régi dobozba tettük, a cica persze minduntalan ki akart mászni belőle. Mi bementünk, a cicust kint hagytuk a levegőn. Közben az anyja is elsétált valamerre. Ám nemsokára megjelent a kutyánk, s ahogy meglátta a már-már kipottyanó, rakoncátlan kismacskát, rögtön visszatolta őt a helyére, majd engedve „apai ösztönének”, meg is mosdatta. Ez abból állt, hogy párszor jól végignyalta a cicát, addig, amíg az csuromvizes nem lett. Végül a kis állat már úgy nézett ki, mint egy ázott ürge. Mikor Bundi befejezte kötelességteljes gondoskodását, odébbállt. Később úgy gondoltuk, a macska már kinapozta magát, kimentünk, hogy a helyére vigyük. Szemünk-szánk elállt a csodálkozástól, amikor megláttuk a fekete csíkokkal dekorált, piszkos, vizes cicánkat. Ám nemcsak mi, hanem a macskamama is ugyancsak elképedt a látottakon. Először keservesen nyávogott ázott kölykével együtt, majd hozzáfogott a „nagymosáshoz”. Addig-addig nyalogatta a cicust, míg az újból vissza nem nyerte eredeti fehér színét.

Tanultunk az esetből és megfogadtuk, többet nem hagyjuk kint felügyelet nélkül a kiscicát.”

Az I. díjat NAGY KLÁRA (Kerepestarcsa) nyerte. Egy szép brummogós macit visz majd neki a postás.

„Egykedvűen bandukoltam hazafelé az iskolából. Nincs, akit hazatérve megcirógassak mert Frici, a cicusom húsvétkor elpusztult. A konyhába lépve ledobtam a táskámat. Már indultam a szobába, amikor nagymamám megszólalt:

– Nézd csak, mit kaptál! – hívott az előszobába. Egy nagy doboz állt a sarokban, s a dobozból két piros szem lesett rám, két nagy fül között. Egy hófehér, selymes szőrű nyúl. Csak álltam csodálkozva, és azon tűnődtem, vajon hogy került ez ide?

Nagymama egyik ismerősénél a húsvéti nyuszi szerepét töltötte be, de a lakótelepi lakásban nehezen lehet állatot tartani, hát az ünnepek után nekem ajándékozták. Vagy úgy is mondhatnám, rám sózták!

Én pedig csak álltam felette, és annyit mondtam: „Aranyos...” De magamban már eltökéltem: a nagyfülű csak átmenetileg lesz az enyém, hamar túladok rajta. Minek nekem egy nyúl? Mást sem tud csak enni?! Unalmas társ lehet – gondoltam. Pedig tévedtem.

Végül is azért tartottam meg, mert rájöttem, hogy egyáltalán nem is unalmas! Benyúltam a dobozba, el akartam venni előle az ennivalót, hogy kicseréljem frissre. Ekkor meglepve hőköltem vissza, mert a nyuszi ráugrott éles karmaival a kezemre. Később kitapasztaltam, hogy ez a „haditechnikája”. Ha mérgesítem, vagy az orra előtt mozgatom a kezem, morogva nekemront és megkarmol, vagy belém harap. Persze, nem nagyon, csak épp hogy megijesszen. Néha a nadrágomat huzigálja nagy igyekezettel, máskor a lábamat harapdálja.

Egy ideig a konyhában lakott őkelme, később kiköltöztettük az udvaron álló nagy ketrecbe, amely elég tágas egy tapsifüles és egy teknős számára. Ez ugyanis „társbérlet”.

Nyáridőben általában szabadon van az udvarban, és nagymamám „örömére” lelegeli a virágokat a kertben. Imádja a búzavirágot, a büdöskét, és a rózsát, de nem veti meg a szegfűt és a muskátlit sem.

Hát így élünk mi a nyuszival, de azért Frici macska gyakran eszembe jut még most is.”

*

Ajándékot küldök – hogy mit, az legyen meglepetés – további tíz történetírónak is: Havas Ágnes, Budapest; Tikász Gabriella, Tát; Kajdácsi Tünde, Baja; Gyuris Ildikó, Szeged–Kiskundorozsma; Horváth Éva, Salgótarján; Rácz Dorottya, Kaposvár; Busi Rita, Szentes; Szalontai Szonja, Baja; Jenei Ágnes, Szeged; Ádám Judit, Budapest.

KAJLA

Műszaki pályára készültök?

Fiúk! Jelentkezzetek **ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ** szakmunkástanulónak.
Vár benneteket a **VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT.**
Beiskolázási helyeink: Budapest, Miskolc, Dunaújváros, Székesfehérvár, Tatabánya, Győr, Ózd, Debrecen és Pécs.
Erősáramú berendezésszerelő és vas- és fémszerkezet-lakatos tanulókat Bicskén képezzük ki.
A távol lakókat mindegyik helyen korszerű tanulóotthonban helyezzük el, havi 120,— Ft-ért.
Emelt szintű oktatás, továbbtanulási lehetőséggel.
A tanulmányi ösztöndíjon felül az épületvillamossági szerelő és az erősáramú berendezésszerelő tanulóknak havi 250,— Ft, vas- és fémszerkezeti lakatos tanulóknak havi 500,— Ft társadalmi ösztöndíjat fizetünk.
A tanulmányi idő utolsó félévében teljesítménybért kapnak a tanulók.

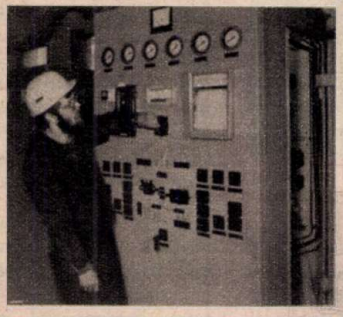

Jelentkezés: Villanyszerelőipari Vállalat oktatási osztály 1075 Budapest VII., Síp u. 23.

VIV

vagy az illetékes szakmunkásképző intézetnél (ez esetben kérjük felírni a jelentkezési lapra a „VIV előjegyzéssel" szöveget).

VÁRUNK BENNETEKET!

Tudjátok-e, hogy a szép színes varró- és kézimunkacérna előállításához jó minőségű fonalra van szükség?

A fonás az emberiség egyik legősibb mestersége. Ma már azonban a fonalat nem rokkán, hanem szakmunkások modern, nagy teljesítményű gépeken, korszerű üzemben állítják elő.

Általános iskolát végzett lányokat 3 év alatt FONÓ szakmára, fiúkat pedig textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmára képezünk ki.

Három nap elméleti oktatás az iskolában, három nap gyakorlati a

PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁRBAN.

Figyelmedbe ajánljuk a következőket:

– A tanulmányi eredménytől függően a tanulóbér 350–560,– Ft
– Az ösztöndíj: 500,– Ft.
– 5,– Ft napi térítésért kollégiumi elhelyezést biztosítunk (lakás és háromszori étkezés);
– tankönyvek, tanszerek
– munkaköpeny, iskolaköpeny
– diákbérlet
– hazautazásnál évente 6 alkalommal 50% utazási kedvezmény.

Szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőséggel alkalmazunk.

Korszerű, új leányotthonunkban szállásról is gondoskodunk.

A továbbtanulást segítjük és ösztönözzük.
Kérjük, hogy továbbtanulási lapjaitokat a gyár címére küldjétek.

PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁR
személyzeti és oktatási osztály
Budapest, Váci út 91. 1044

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT • ÚJPESTI CÉRNAGYÁRA • BUDAPEST-NAGYATÁD •

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező **lányokat** felveszünk az 1981—82-es tanévre fonó és szövő, **fiúkat** textil- és ruházatiipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felső korhatár: 15 év

Tanulóidő: 3 év

Társadalmi ösztöndíj: 500 Ft
Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően havi 350—550 Ft
Ösztöndíjkiegészítés: 190 Ft
Teljes ellátás havi 210 Ft-ért. Kollégiumi elhelyezés, tankönyv és munkaruha díjmentesen.

Szakmunkásvizsga után a havi kereseti lehetőség 3500—4000 Ft

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától fél 4 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

A gyár címe: **PNYV MAGYAR PAMUTIPAR személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Hlatner Gy. utca 30. 1046**
Telefon: 693-111/115-ös, 224-es mellék.

GYERTEK A CHINOINBA!

Pályaválasztásotokhoz figyelmetekbe ajánljuk, hogy a **CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR** jó lehetőséget kínál a szakma tanulásához.
Fiúkat vegyianyag-gyártó (gyógyszergyártó), hegesztő, vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, villanyhálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózat-szerelő szakmunkástanulónak felveszünk.
Lányokat vegyianyag-gyártó (gyógyszergyártó) tanulónak alkalmazunk.
Vegyianyag-gyártó (gyógyszergyártó) tanulóinkat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.
Vállalati ösztöndíjat adunk.
Címünk:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
Budapest IV., Tó u. 1—5. Oktatási osztály.
Telefon: 690-900/531-es mellék és
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
Budapest XXII., (Nagytétény) Bányalég u. 2. személyzeti osztály
Írásbeli jelentkezés: 1325 Budapest, Postafiók 110.

VÁR A KŐBÁNYAI TEXTIL!

Jó kereseti lehetőséget biztosító szakmákat ajánlunk általános iskolát végzett leányok és fiúk részére 16 éves korig.
Leányokat felveszünk fonó és szövő szakmára, fiúkat textilgépszerelői szakmára.
Felvételi vizsga nincs.
Tanulmányi idő 3 év.
Vállalatunk korszerű gépi berendezésekkel rendelkezik (SZTB, Picanol, Saco-Lowell előfonó, Sweiter keresztorsózógép).

Juttatások:

- **a tanulmányi eredménytől függően havi 350—560,— Ft ösztöndíjat,**
- **havonta 500,— Ft társadalmi ösztöndíjat,**
- **elhelyezés kollégiumban, térítés nélkül,**
- **az iskolában és az üzemi gyakorlat idejére az ebédet 3,— Ft-ért biztosítjuk,**
- **munkaruhát,**
- **évente kétszer kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből,**
- **III. évben tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk,**
- **III. évben a tanulók 90%-os teljesítménybérben dolgoznak,**
- **szakmunkásvizsga letétele után a kereseti lehetőség 10% szakmunkáspótlékkal 3000—4000,— Ft,**
- **továbbtanulási lehetőséget biztosítunk az üzemi szakközépiskolában,**
- **részletes tájékoztatónkat kérésre postafordultával megküldjük.**

A „továbbtanulási jelentkezési lapra" kérjük írd rá, hogy a fonó, szövő vagy textilgépszerelő szakmára, a Kőbányai Textilművekhez jelentkezel.
A jelentkezési lapot kérjük, hogy a Kőbányai Textilművek személyzeti és oktatási osztály, Budapest X., Gyömrői út 90. 1103 címre küldjed. Várjuk jelentkezésedet.

Címünk:
KŐBÁNYAI TEXTILMŰVEK
Budapest X., Gyömrői út 84—94. 1475

Szereted a szép, művészi könyveket?

Vegyél részt alkotó megformálásukban, elkészítésükben!

A KOSSUTH NYOMDA, az igényes művészi könyvek műhelye az 1981—82-es oktatási évben is lehetőséget nyújt az ősi és megújult nyomdászmesterség elsajátításához

KÉZISZEDŐ
MAGASNYOMÓ
SÍKNYOMÓ
KÖNYVKÖTŐ

szakmákban, ahol a szakmunkástanuló-idő három év.

A nyomdászmesterséget az ipari tanulók a legkorszerűbb gépeket és technológiákat megismerve, nagy szaktudással és tapasztalattal rendelkező szakoktatók segítségével sajátíthatják el.

JUTTATÁSOK:

A nyomdánkkal társadalmi tanulmányi szerződést kötött tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül 250 Ft ösztöndíjat kapnak. A szakmunkásképzés nagyfokú támogatása mellett lehetőséget adunk szakközépiskolai továbbtanulásra is. Művelődési, szórakozási lehetőség a könyvtárban és az ifjúsági klub rendezvényein.

Üdülés Balatonnál és Galyatetőn.
Sportolási lehetőségek.
Munkaruhát, továbbá 3 Ft térítés ellenében ebédet biztosítunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet szombat kivételével: naponta reggel 7 órától délután 3 óráig a **KOSSUTH NYOMDA** személyzeti és oktatási osztályán Budapest V., Alkotmány u. 3. Telefon: 122-114.

Megközelíthető: metróval, a Kossuth Lajos téri állomástól (3 perc.)

AZ ELSŐ VERSENY

Mint egy mérges, nagyra nőtt dongó, olyan a gokart. Négy apró gumikerék cipeli a csőből készült könnyű vázszerkezetet, a műanyag kagylóülést és a motort. A három sebességfokozatú jármű elkészítése, összeállítása (némi felnőtt segédlettel) talán még egy-egy őrs vagy raj számára sem lehetetlen. A versenyeken tízéves kortól bárki indulhat, ha előtte beiratkozott valamelyik egyesületbe.

Az a vacak kanyar!

Ifjabb Faragó András tizenkét évesen készülődik élete első gokart versenyére. Szíve a torkában dobog. Még egy-két nyugtató atyai szó, még fél perc, húsz másodperc, még tíz... Azután lendül a rajtzászló, kezdődik a verseny.

A start remekül sikerül! Andris „kiugrott" gokartjával, előtte a kanyargós pálya. Rutinos versenyzőket megszégyenítő stílusban hajt az élen. Sorra fogynak a körök. Az izgalom fokozódik. Faragó még vezet, de egyre jobban megközelítik. A hatodik körben érzi, üldözője szinte rátapad hátsó kerekeire. Csak most tudjon okosan, higgadtan, hiba nélkül vezetni! Lendületesebben kellene menni, lerázni a vetélytársat. Itt ez a vacak kanyar... puff neki! A mögötte haladó mintha csak erre az egyetlen hibás mozdulatra várt volna, rákapcsol és elhúz mellette.

Bosszús legyintés apunak címezve, majd versenyzőtársa nyomába ered. András első versenyén — második lett.

„Azt hittem, álmodom"

Hosszúra nyúlt srác ül mellettem. Mozgásán észrevehető, hogy sportol, rendszeresen edzi testét. Göndör haját megigazítva lendületesen, széles mozdulatokkal magyaráz. Arca csibészesen mosolyog akkor is, amikor feleleventjük a nem is olyan régen történt verseny pillanatait.

— *Hát, igen, még ma is mérges vagyok, amikor visszagondolok arra a bizonyos körre* — emlékezik vissza a „kis Faragó".

Leginkább így ismerik, hiszen papája régóta autóversenyző. András még hetedik évét sem töltötte be, amikor már tudta, hogyan kell sebességet váltani. Értett a gázpedál és a fék kezeléséhez, segítséggel ugyan, de tekerte a számá-

ra akkor még óriási kormánykereket.

Ebben a gyerekben van „spiritusz"! — mondogatták az ismerősök.

Hogy aztán mindebből hogyan lett gokartozás, azt András meséli el:

— Névnapra, születésnapra mindig autómodelleket kértem. Szerettem nézegetni, rendezgetni őket, tudok róluk minden adatot. Apura büszke voltam, de titokban irigyeltem, hogy ő már felnőtt és versenyző. Ekkor még nem gondoltam a gokartra, de apunak úgy látszik, eszébe jutott, mert tavaly karácsonykor a fa alatt ott csillogott egy gyönyörű, igazi gokart. Először azt hittem, álmodom, vagy a szemem káprázik. Jó pár nap eltelt, míg tényleg elhittem: ez az enyém.

Pillantás az órára

A történetet a papa, Faragó András folytatja:

— Ezek a kis gokartok boszorkányos ügyességgel képesek megfordulni, az egyenesben pedig elérik az óránkénti száztíz kilométeres sebességet. Látványos versenyeket vívnak még a gyerekek is. Alkalmanként nem ritka a tízezer néző. A fiamat a Volánbusz egyesületébe írattam be, s remélem, hamarosan ott lesz a legjobbak között.

Önbizalomban tehát Faragóéknál nincs hiány.

— A versenyzés nem megy a tanulás rovására?

András, mintha már várta volna a kérdést.

— Á, dehogy! Az átlagom négyes fölött van. Különben apuék megmondták, ha rontok, akkor búcsút kell mondanom a versenyzésnek. Különben sem csak a gokarttal foglalkozom, nagyon szeretek olvasni és érdekel a sport is, különösen a kosárlabda. De a sulim, a budapesti Arany János Általános Iskola focicsapatában is játszom, készülünk az úttörő-olimpiára.

Miközben beszél, gyorsan az órájára pillant. Majd elnézést kér és elszalad, hóna alatt egy kosárlabdával.

Kép és szöveg:
Koncz Dezső

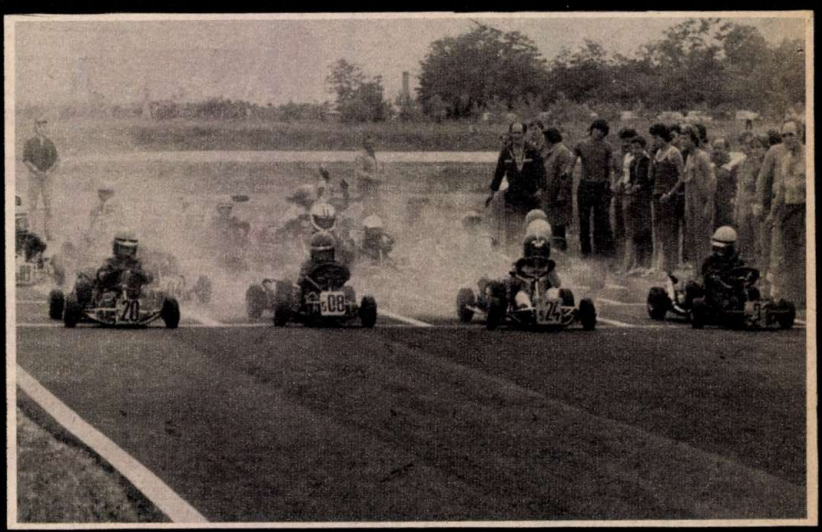

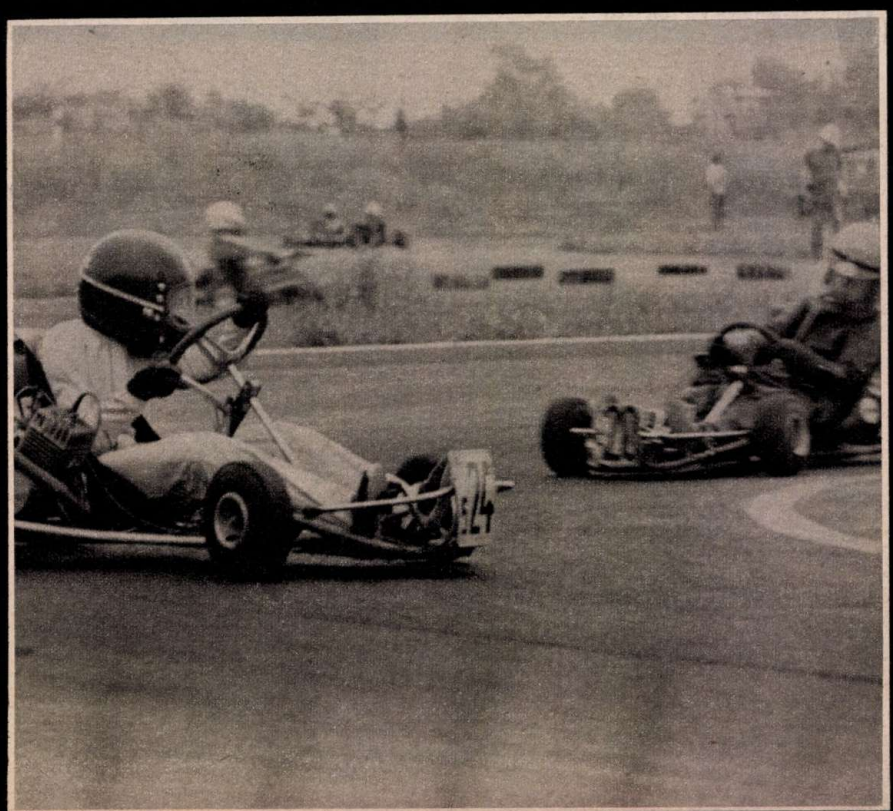

A verseny: körről
körre fokozódó izgalom,
feszültség. Elég egy
ici-pici hibácska a vezetésben,
s máris elúszik a jó helyezés.
Tehát figyelni kell mindenre,
a gép rezdüléseire, az
ellenfelek előzési kísérleteire,
a pálya buktatóira. „Csak"
ennyi a versenyző teendője
a rajtzászló lecsapásától
a célbaérkezés pillanatáig

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését **csak postai levelezőlapon** küldd be!
Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.
Beküldési határidő: december 2.

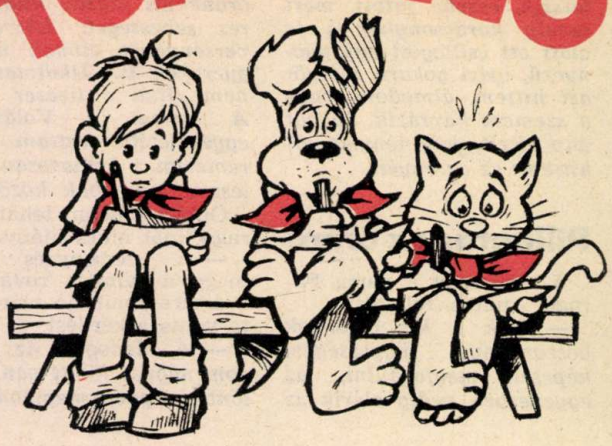

A 32. SZÁM MEGFEJTÉSEI

Üzenet: „Minden hatalmat a szovjeteknek!" **Háromból:** 1, 2, x, 1, 2, 2, x, 1. **Költemény:** Jöjj vihar, s légy még erősebb! **Jelszó:** Szikrából lobban a láng. **Ki ér előbb:** 2 Pável. **Auróra:** Vörösőrség, véderőket.

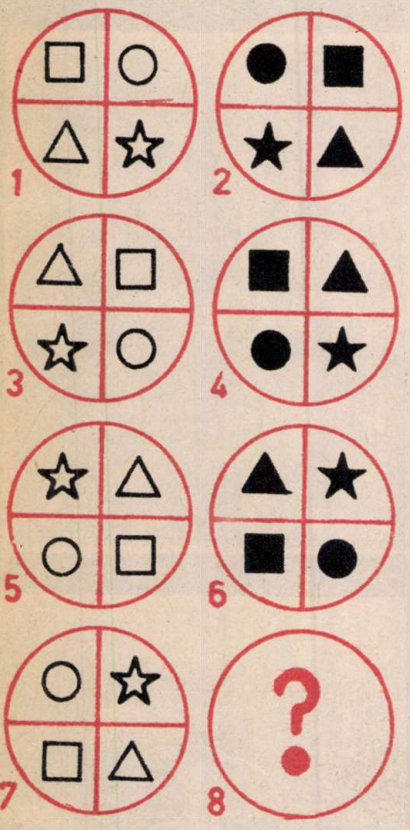

Rajzunkon az ábrák logikai sorrendben követik egymást. Mit gondoltok, mi kerül a kérdőjel helyére?

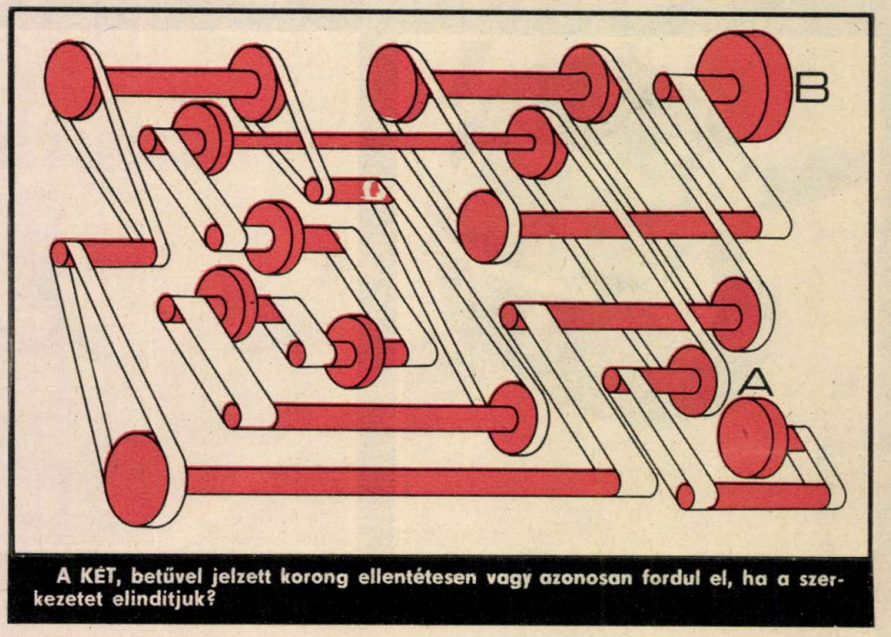

A KÉT, betűvel jelzett korong ellentétesen vagy azonosan fordul el, ha a szerkezetet elinditjuk?

SZERINTED milyen szám kívánkozik a negyedik „fej" üres kockájába?

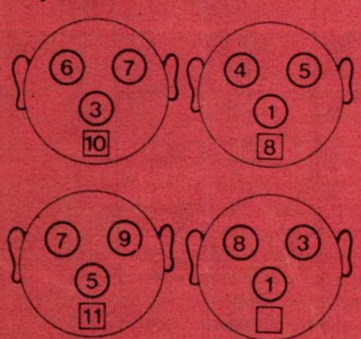

A KÉPEN látható zenészek és árnyképeik között hány eltérés van?

80/35
XXXV. ÉVF. • 1980. NOV. 27. • ÁRA: 3,50 Ft

PAJTÁS

AZ ALMAFÁRA IS VIGYÁZNI KELL

A hídon vártunk rájuk. Messziről láttuk, hogy felénk jön a kilenc lány. Azt mondták, sokat járják a határt, szeretik a természetet.

— *Még nyáron sem szabad fürödni itt, a Benta patakban* — panaszolta Varga Kati. — *Nem is csodálom. Az autógumitól a rothadt káposztáig mindent beledobálnak. És ezt már igazán nem lehet a gyerekekre ráfogni!*

A tárnokligeti üdülőtelep mellett folyik el a patak.

— *Tessék nézni, milyen szép ez a telek* — lelkesedett Poszmik Éva —, *de az útra kiszórták az őszi gazt, a karalábét, a káposztalevelet. Már befülledt az egész, beleköltözött a ganajtúró bogár. A kerítésen belül gondozott a pázsit, a dísznövény és takaros a házikó is, de a telek előtt csak egy keskeny ösvényen lehet elmenni a szemét között.*

Kuli Kati és Lepnyák Alíz megszólította a telektulajdonost, Nagy Elemért, s a beszélgetésnek egyezség lett a vége: *„No, gyerekek, ha estefelé erre jöttök* — mondta — *csak hamu lesz a szemét helyén. Rendben?"*

Pataki József bácsiék előtt már égett a tűz, amikor odaértünk. A feleségével hordták rá az őszi szemetet. Rideg Éva vasvillát kért tőlük, Monori Zita gereblyét.

Mire az üdülősor végére értünk, már négy telek előtt égették a lomot, gereblyézték a kidobált gyökereket, gallyakat.

— *Nem hagyjuk szó nélkül, ha szemetelést látunk* — mondta Őri Piroska.

— *A múlt hetekben észrevettük* — folytatta Király Ildikó —, *hogy Lindtner Juliék almafáját valamilyen piros bogarak támadták meg. Néhányan kisétáltunk a téesz gyümölcsösébe, és elmondtuk, mit láttunk. Azt mondták, nem szabad a fán hagyni még a romlott gyümölcsöt sem, megfertőzheti a fát, felcsalja a bogarakat.*

A lányok úgy mozogtak Lindtnerék gyümölcsösében, mintha otthon lennének. Piros bogarat már egyet sem találtak. Felszedték a hulló almákat, s lerakták a teraszon, lecsipkedtek néhány összesodródott, hernyós levelet, ottfelejtett gyümölcsöt.

Ezután Budai Dóra javaslatára még elmentünk az „Egervári bácsi játszóterére". Tárnokon ilyen is van. Egervári bácsi egy üres tér egyik oldalán lakott és elhatározta, hogy a szabad téren játszóteret épít. A játszótér valóban elkészült, a gyerekek, sőt a mi lányaink is megszerették, védelmükbe vették.

— *Egy kis patak is folyik a tér egyik oldalán* — mutatta Őri Piroska — *de ezt sem tudjuk megvédeni a szemetelőktől. Pedig szép lehetne minden, hiszen ha a játszótéren valamilyen játék elromlik, csak szólunk Egervári bácsinak és megjavítja. A növényekre, a bokrokra, a virágokra is vigyázunk.*

Az ötödikes raj nagy része napközis. A termük tele van virággal. Varga Máriának otthon saját virágoskertje, Poszmik Évának nagy pálmája, Budai Dórának három fokföldi ibolyája van. És ez külön büszkeség a számukra!

— *A természet szeretetét dr. Gergely Istvánné oltotta a gyerekeinkbe* — mondta az igazgató. — *Neki köszönhető, hogy úttörőink nagyon sokat kirándulnak, megfigyelik és védik a növényeket. Az Orion expedícióba is úgy kapcsolódtak be, hogy szinte csak a szokásaikat folytatják . . .*

Kár, hogy nincs élővilág tagozatos iskola, a tárnoki gyerekek biztosan örülnének, ha még többet járhatnák az erdőt, a mezőt, a hegyeket.

G. A.

Fotó: Szalay Béla

Még a fán támadták meg Lindtner Juliék kertjében a szedetlen gyümölcsöt a bogarak

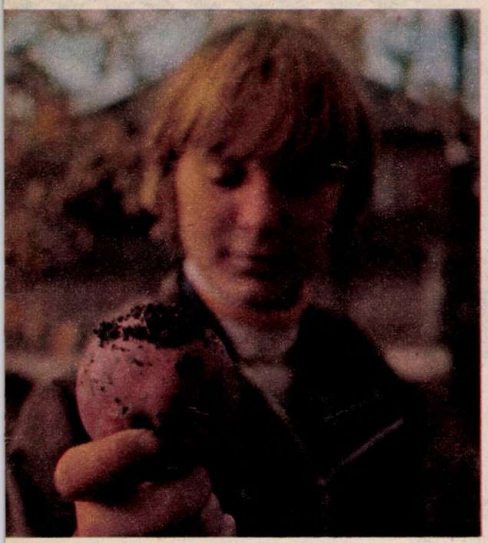

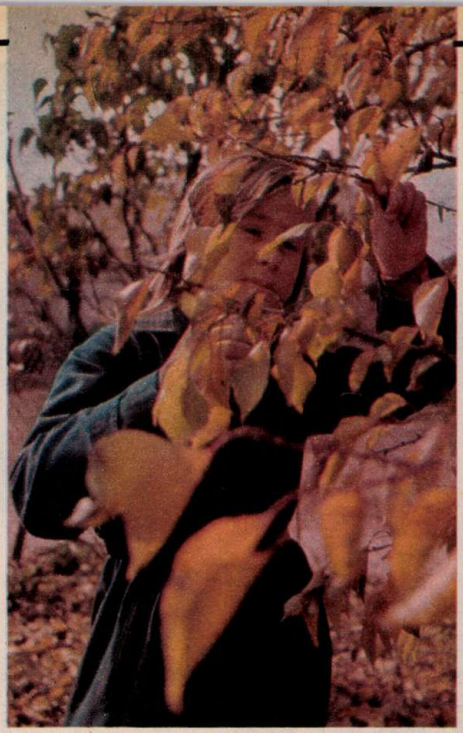

A tárnokligeti üdülő utcáin sok a szemét. Nemcsak szóvá tették, segítettek elégetni is

Leszedték az ágakról az összesodródott hernyós leveleket

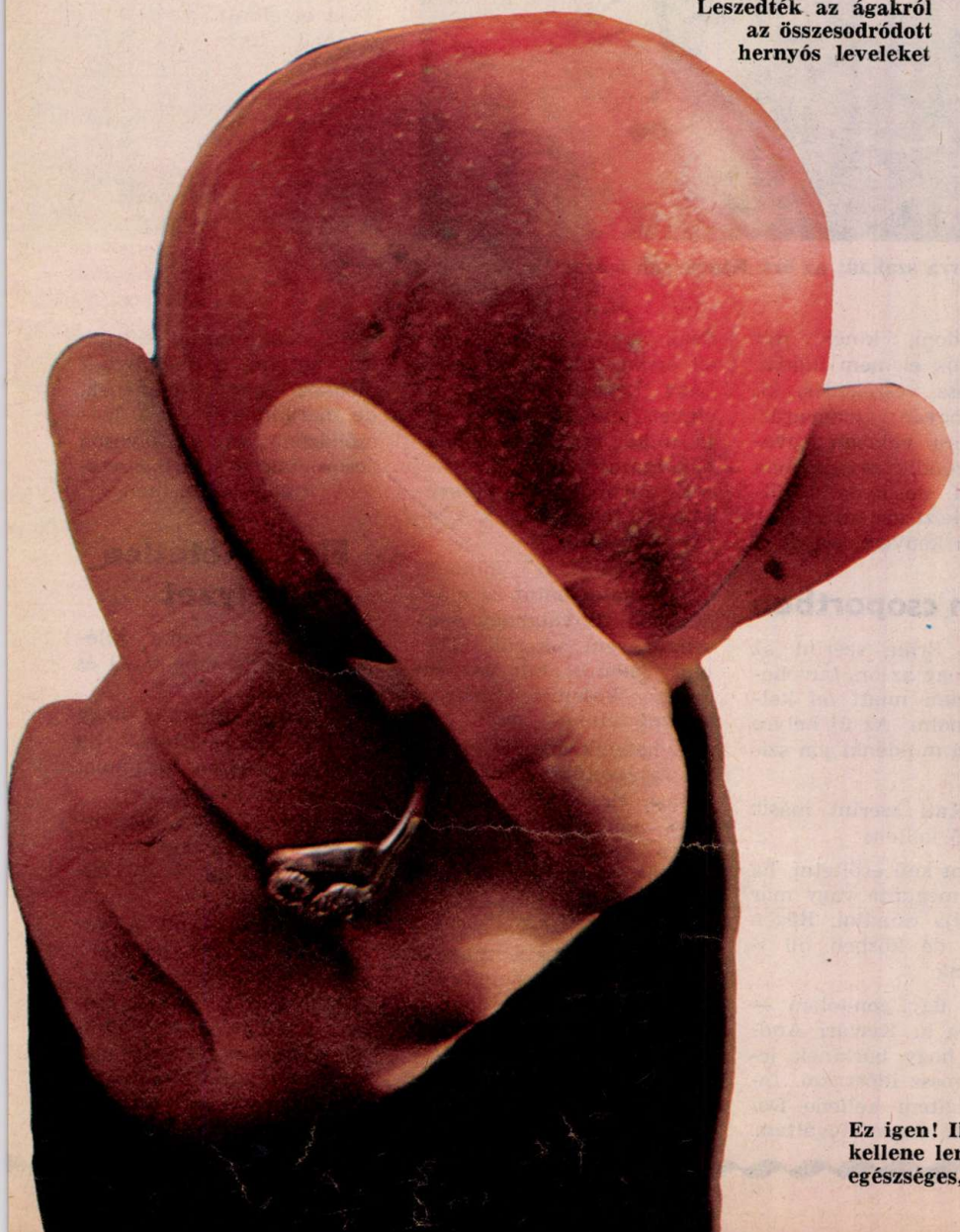

Még egy ilyen fiatal, két-három éves csemetén is talál az ember hernyófészket, ottfelejtett rothadt gyümölcsöt

Ez igen! Ilyennek kellene lenni minden egészséges, beérett gyümölcsnek!

Egy idő óta teljesen »berozsdásodott« az őrsünk. Úgy döcög, nyikorog minden, mint egy kenetlen, ócska szekér.

Így panaszkodott levelében Kisvári Andrea, a gödöllői Karikás Frigyes Általános Iskola hetedikese.

Az egész őrs tudott Andrea leveléről, örültek, hogy felkerestem őket. Az osztályban beszélgettünk.

— Paradicsomszedéskor mérgesedett el a helyzet — mondta Bálint Krisztina. — Volt rá időnk, sokat beszélgettünk. Az egyik lány kritizálni kezdte az őrsvezetőnket, hogy rossz programot csinál, nem készül fel a foglalkozásokra és mindig unalmas az őrsi óra...

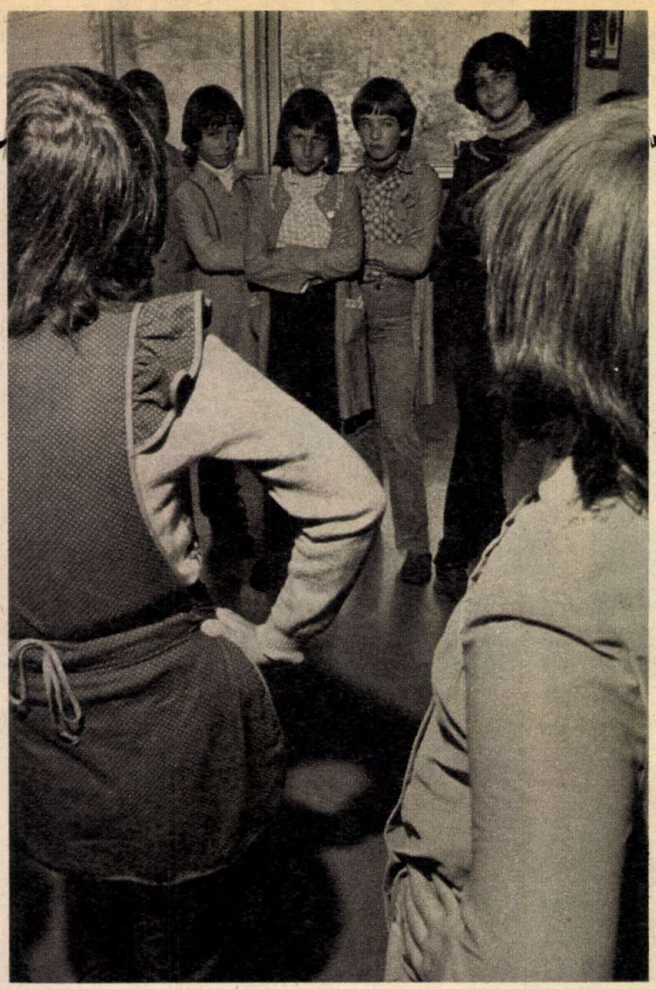

Két táborra szakadt az őrs. Kinek van igaza?

Kritizálni könnyű!

— Na, és nincs igaza?! — csattant fel egy kis fekete lány.

Ezután nem lehetett megállítani a kiabálást. Egymás szavába vágtak, sértegették, szidták a másikat. Már nem kellett kérdeznem, ki ki ellen van. Öten vádaskodtak hat ellen, kettészakadt az őrs.

— Szeretnénk jól érezni magunkat a foglalkozásokon! — kiabált Németh Rita. — És Dóra csak az unalmas dolgokat hajtja, nem szervez kirándulást, nincs sport és nincs játék!

— Kritizálni könnyű! — harsogta túl a többit Bizik Éva, — de csinálni is kéne valamit!

Az őrs szekere valóban nagyon nyikorog, erről hamar meggyőződtem. Jobbnak láttam, ha külön-külön beszélgetek a lányokkal.

— Nincs az embernek semmihez se kedve — kesergett Sarlai Juli. A zsibongó hatalmas üvegablakán át nézte a szürke esőt és sóhajtva folytatta: — Pedig évekig olyan jól megértettük egymást. Azt sem tudom, kinek mit mondhatok el, nem tudom, miből lesz veszekedés, ki, mit, hogyan magyaráz. Igaz, Dóra valóban kevesebbet törődik mostanában az őrssel, de ilyen körülmények közt nekem se lenne hozzá kedvem.

Külön csoportban

Pintér Erika szerint az is baj, hogy az őrs búvóhelyét valami miatt fel kellett számolni. Az új helyre meg nem mindenki jön szívesen.

Illés Kati szerint másik őrsvezető kellene:

— Nem kell erőltetni, ha egyszer megunta vagy már nem tudja csinálni. Régen jó volt, de közben mi is változtunk.

— Én úgy gondolom — jelentette ki Kisvári Andrea —, hogy bárkinek lehetnek rossz időszakai. Inkább segíteni kellene Dórának és nem leváltani. Csak az a baj, hogy már az őrsön belül is van néhány kétszínű. Róluk az ember már azt sem tudja, mikor és kinek mondanak igazat!

És mit mondott az őrsvezető, Benedek Dóra? A sírás kerülgette.

— Igyekeztem mindent úgy csinálni, mint az előző években, de valahogy most semmi sem sikerült. Történt valami, amit én sem értek. Valamit biztosan rosszul tettem.

A hetedik á osztályfőnöke, rajvezetője és számtantanára dr. Pete Zoltánné, Teri néni. Amikor megtudta, hogy a veszekedő lányokról akarok írni, nem örült neki.

— Ezt a zűrzavart — mondta — nekik magukban kell elrendezniük. Ők maguk ismerik legjobban a baj okait. Nagylányok lettek, érzékenyek, bizalmatlanok mindennel, mindenkivel és egymással szemben is...

Az iskola lassan kiürült. Úgy láttam, a felbolydult méhkas lakói mennének, de maradnának is. A lépcsőházban és a folyosón ácsorogtak — „természetesen" külön csoportban.

Elviselhetetlen helyzet

Hrancoda Erzsike kilépett az egyik csoportból és megszólított:

— Tessék elhinni, hogy mi Dóra mellé állnánk ha újra jól csinálná, ha többet játszanánk, és ha...

— Igen. Tudom. Meg ha kirándulnátok, meg ha jobban felkészülne — folytattam helyette.

Vállrándítás volt a válasz, ami annyit jelentett: „Ez sem ért meg minket."

Átnéztem a másik csoportra. Hirtelen elfordították a fejüket, elvégre már az „ellenséggel" tárgyaltam.

Pedig ez a helyzet számukra elviselhetetlen. Az

VESZEKEDŐ LÁNYOK

Faliújság — kép és szöveg nélkül?

„Áll a bál", amin senki sem szórakozik, csak rosszkedvűen felesel

őrs, a jó barátok közössége felbomlott. Vezetőjüket támadják vagy védik, pedig a közösségben mindenkinek vezetőnek is, őrsi tagnak is kell lennie! Az összejövetelt vezetheti a sportfelelős, a játéknál a játékmester, a mókánál a mókamester is. Ha pedig valaki valamire alkalmatlan, válaszszatok mást helyette. De kérdés, a következő tudja-e jobban csinálni? A kritikához mindenkinek joga van. Ha a „kritizáló" nem teszi a barátok összejövetelét számonkérő „őrsi órává" — mivel csak a hibát nézi, de segíteni esetleg nem is próbál. Az őszinte, türelmes légkörben megoldhatóvá válik az őrsvezető „gyengélkedése", a búvóhely, a sértődékenység problémája is.

Teri nénivel együtt most már nagyon sokan várjuk kíváncsian, hogyan sikerül kibékülniük a veszekedő lányoknak?

—i —l

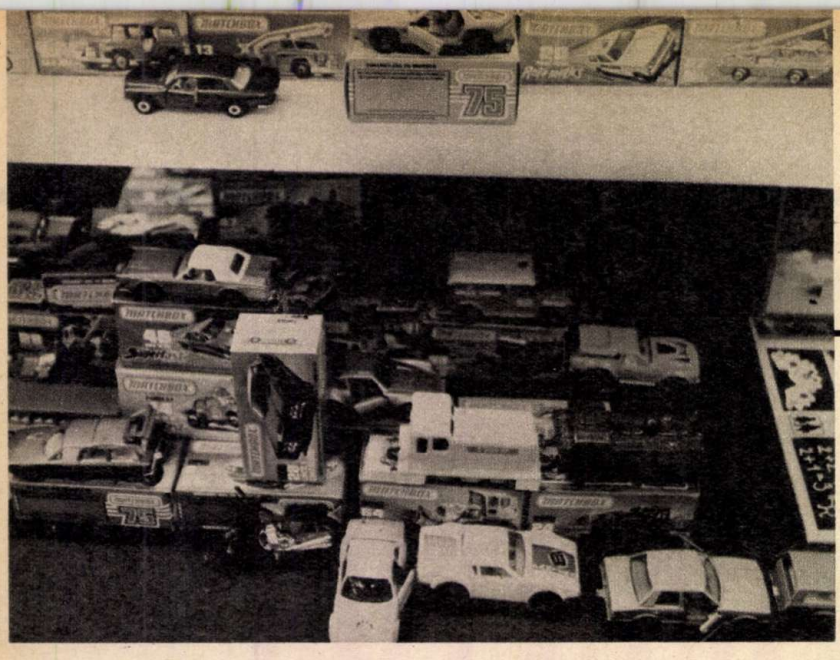

JÁTÉK

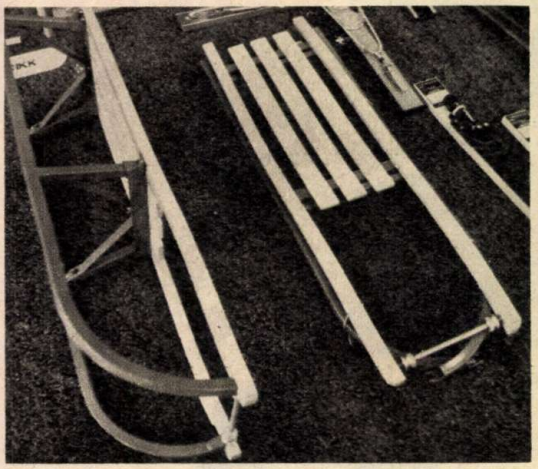

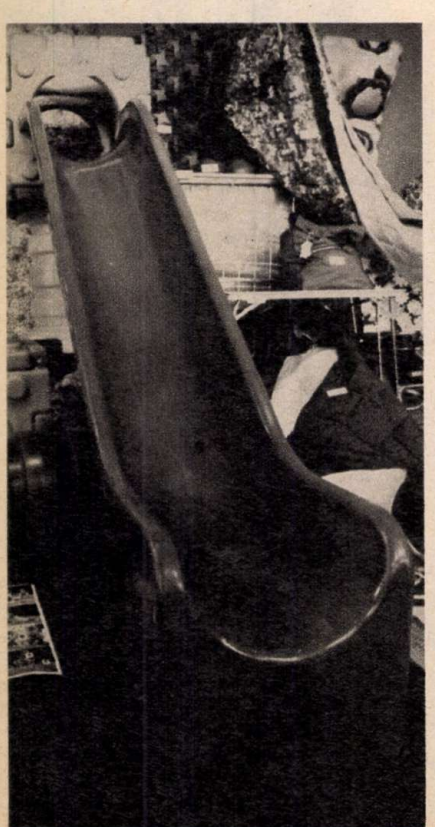

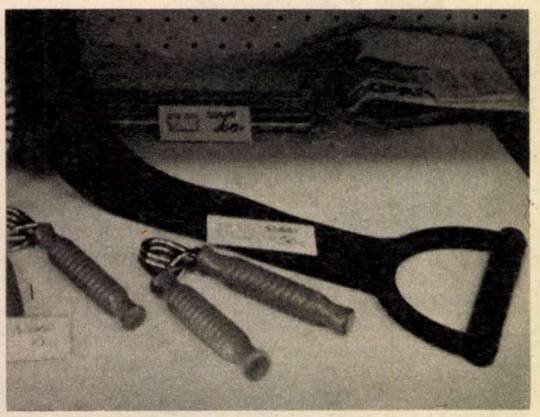

Nem lenne rossz, igaz-e, ennyi pénzért mindenféle, szemet-lelket gyönyörködtető játékot kapni, venni? Nos, ez a jókora summa azoknak az ajándékféleségeknek az értéke, amelyek a különböző játék és sportüzletekben várják a karácsonyi vásárlókat. A bőséges kínálat érzékeltetésére íme néhány adat: lendkerekes autókból egymilliónégyszázezer kerül a boltokba. Jókora zsivaj kerekedne, ha ezeket egyszerre beindítanák a gyerekek egy helyiségben. Persze, ilyen veszély nem fenyeget, bár érdekes lenne egyszer egy nagyszabású lendkerekes autóversenyt rendezni, mondjuk a fővárosban a Hősök terén. Visszatérve a karácsonyi játékkínálathoz, 53 ezer diavetítő, 750 ezer diafilm vár vevőre. Nyilván ezúttal is keresettek lesznek az autópályák, míg a hasonlóan közkedvelt match-boxokból is jócskán válogathatnak a kis autók szerelmesei. Reméljük, nekik még nem kell megbirkózniuk forgalmi dugókkal, parkolási gondokkal. Bár, ők talán örülnének ezeknek, több kocsijuk lenne.

Az idei év slágere

Az idei év nagy slágere, a bűvös kocka se hiányzik majd a fenyőfák alól: novemberben és decemberben 250 ezer darabot kínálnak eladásra. Aki tehát eddig még nem „dilizett be" a kockaforgatástól, mert nem jutott hozzá, most megnyugodhat, sorsát ő sem kerülheti el. Ugyancsak sokat keresett — és ritkán kapott — játék a dán LEGO építő. Az ünnepek előtt, amint ezt a TRIÁL Kereskedelmi Vállalat vezérigazgatója, Németh József elmondta, 112 ezer garnitúra várja ebből a szellemes, szórakoztató játékszerből a vásárlókat. Azokat, akik majd ezt kérik karácsonyra, óvatosságra intjük. Szüleik ugyanis nagyon könnyen „elgyengülnek" ha LEGO-t vagy mondjuk vasúti terepasz-

600 MILLIÓÉRT

talt vásárolnak, pillanatok alatt visszaváltoznak gyerekké, s attól kezdve mohón és vég nélkül használják lányaik, fiaik játékát. Azért ne legyünk irigyek, játszanak ha akarnak, addig sincs velük „baj".

A lányok 540 ezer baba közül választhatják ki a számukra legszebbet, legkedvesebbet. Egyre népszerűbb a francia gyártmányú szövőszék, amelyből több mint tízezret lehet majd kapni — négyfajta választékban.

Összecsukható ródli

Az ajándékozási főidényben alaposan fokozódik az érdeklődés a téli sportszerek iránt is. Ennek megfelelően ródliból 68 ezer darab a kínálat; igaz, jelentősen felment az ára: a kétszemélyes szánkóé például négyszáznegyven forint. Érdekesség: kísérletképpen összecsukható, fa-fém kombinációjú ródlit is lehet majd vásárolni, ugyananynyiért. Azért ezzel sem árt vigyázni. Semmivel sem ellenállóbb, mint a hagyományos szánkó. Különösen nem, ha egy lejtőn álló fával kell összemérnie „erejét". Az NDK-ban készült műanyag bobok sok gyereket meghódítottak az előző években. Ezekből az idén harmincezret árulnak. Lesz bőven gyermek és ifjúsági síléc, sícipő, sízeke. Most már csak hó kell hozzá. Sajnos a fehér pelyhek árusításával egyelőre nem foglalkoznak az üzletekben. Különben is télen a kutya sem venné, bezzeg nyáron, a nagy melegben... Ide tartozik, hogy ismét jócskán kapható majd az olcsó, kulcsos korcsolya, de bőséges a választék az üzletekben hokikoriból és műkorcsolyából is.

A játékboltok tehát felkészültek az ostromra. A nagy kérdés: állják-e a vásárlók rohamát? Ezt a nagy vásárlási hullámot egyébként ajánlatos elkerülni. Nyugodtabb körülmények között alaposabban körül lehet nézni, jobban sikerül választani, s a játékok kipróbálása is könnyebb. Arról nem is beszélve, hogy ez mindjárt egy kis „terven felüli" játéklehetőséget is jelent. Akkor hát rajta...

b. f.

?!

Bocs, hogy közbeszólok, amikor leveled olvasása közben ehhez a mo[illegible]thoz érek: „WC-t ne hozzunk magunkkal? – kérdezte osztálytársam, Ágota." Kár, hogy ez elhangzott, kedves Tóth Bea, osztoztam jogos indulatodban. Igazad van abban, hogy étkezés előtt kezet kell mosni, s ehhez a szappant, a törülközőt az étteremeknek kell biztositaniuk. Ez még a XX. kerületi Aranycsillag vendéglőre is vonatkozik! Indokoltnak tartom meghökkenéseteket is a takarítónő szavai hallatán, aki azért nem engedett a szappanhoz nyúlni benneteket, mert az „a vendégeknek van kitéve, nem a gyerekeknek!" Azt szintén helyesen tettétek, hogy a WC használata után ismét kezet akartatok mosni, és megértem meglepődéseteket, amikor a takarítónő újból megakadályozta azt, mondván: „Máskor hozzatok magatokkal szappant és törülközőt!" És ekkor szaladt ki a barátnőd szóján a fent említett kérdés. Sajnálom, hogy nem gondolta meg, mit mond. Ezzel alighanem csak azt érte el, hogy szemtelennek tart benneteket a néni, pedig valószínűleg nem vagytok azok. Pusztán csak arról van szó, hogy nem értitek, miért nem tehetitek azt a gyakorlatban, amire az iskolában, otthon és másutt elméletben tanitanak. Történetesen miért akadályoznak meg abban, hogy betartsátok az egészséges életmód, a higiénia legelemibb szabályait. Nagyon örülök, hogy igy akartok élni, annak pedig különösen, hogy megirtad ezt a kis történetet. Őrizd meg ezt a tulajdonságodat, mindig szólj bátran és őszintén, a nyilvánosság előtt is, ha bármilyen igazságtalansággal, rendellenességgel találkozol. Szólj, de megfontoltan. Szavaidból mindenki csakis azt szűrhesse le, hogy te a helyesebb, értelmesebb tettekért perelsz. Ehhez türelemre van szükség. Sokszor, sajnos még a felnőttekkel szemben is.

(bőcs)

HOBÓÉKÉ A ROCK KUPA

A Beatrice legyőzte az Eddát. A Hobo Blues Band a Hungáriát fektette kétvállra. De nem ám hang — hanem sportversenyen, a budapesti Körcsarnokban.

A kupadöntőben a fergeteges Ricse bíztatás ellenére a Hobóék ragadták kezükbe az irányítást. Lábteniszben, kötélhúzásban hengereltek. Már-már aggasztóvá vált fölényük, amikor utolsó erőtartalékait megfeszítve rákapcsolt a Ricse. A büntetőrúgások, a kézilabdázás, a váltóverseny, a szkanderezés azonban nem volt elegendő a hátrány ledolgozására. Végeredményben győzött a Hobo Blues Band, és ezzel elnyerte a KISZ Budapesti Bizottsága által alapított Rock Kupát.

Különleges „szenvedélynek" hódol dr. Ország Mihály tudományos kutató. A madarak hangját örökíti meg magnetofon szalagon. A „hangforrást" parabola reflektorral célozza meg. (MTI Fotó)

EGY KÉP – EGY MONDAT

Újfajta kinzóeszközt hoztak forgalomba. Mi a neve?

GÓLYAAVATÓ

„Csapatunkban ebben az évben az úttörőtanács mellett kisdobostanács is alakult. Beiktatásukra gólyaavatót tartottunk, ahol díszes avatólevelet adtunk át nekik. Két társunk pantomim formájában eljátszotta a kisdobosok 6 pontját, melyeket fel kellett ismerni. S hogy kellemes élmény maradjon számukra az esemény, műsorral, táncversennyel kedveskedtünk nekik. Csapatvezetőnk óriási tortát készített az újdonsült kisdobostanács tagjainak. Az avatás mottójaként a következő felirat állt a táblán: „Az úttörő-összejövetelekre ne csak jegyzetfüzetet és ceruzát hozz magaddal, hanem egy-egy jó ötletet is!" — kaptuk a tudósítást Kovács Emíliától, a barcsi Zrínyi Miklós Úttörőcsapat tagjától. A barcsiak, ötletességüket már ezzel a figyelmességgel is bizonyították.

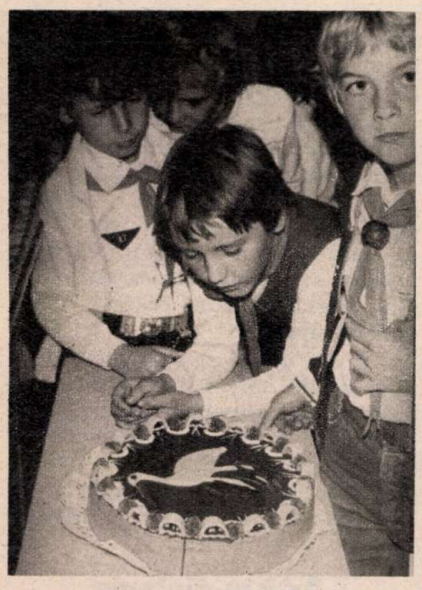

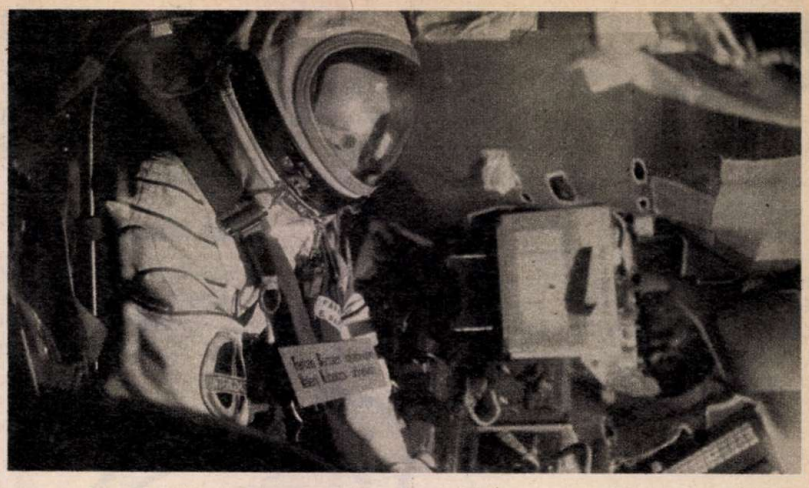

ŰRTÁRLAT

A Hadtörténeti Múzeum hagyományos kiállítási tárgyai közé „beköltöztek" a Farkas—Kubászov űrpáros közös utazását idéző emlékek is. Az érdeklődők egyebek között láthatják az űrkabint, berendezéseit, Valerij Kubászov és Farkas Bertalan űrruháját és más felszereléseit, használati tárgyait.

AZ AJÁNDÉK: JÁTSZÓKERT

Izgatottan gyülekeztünk az iskolánk fennállásának 75. évfordulóját köszöntő ünnepségre — írta levelében Varga Szabolcs, a monori Munkásőr utcai iskola tanulója. Elkészült a szülők, gyerekek, tanárok és patronáló vállalatok segítségével épült játszókert, mászókákkal, mérleghintával, pingpongasztalokkal. A sportolásra is több lehetőségünk lesz a jövőben, hiszen új tollaslabda- és röplabdapályát, rúd- és kötélmászókat kapott iskolánk. Köszönjük mindezt a bennünket segítő felnőtteknek.

UTYULI, MUTYULI...

A megindító gyengédségről tanúskodó képet látva ugyan ki gondolná, hogy ez a hatalmas izomzatú, szerető apa tud másként is beszélni. Méghozzá nem is a szájával, hanem az ökleivel. A gyermekét féltő szeretettel etető apa ugyanis nem más, mint Larry Holmes, profi nehézsúlyú világbajnok, aki a közelmúltban fölényesen legyőzte a háromszoros világbajnok Muhammad Ali-t. A mérkőzésen bizony nem volt utyuli, mutyuli...

A HÉT VICCE

A skót fogorvoshoz készül. A barátja figyelmezteti:

— Vigyázz, mert az első kezelés nagyon drága, viszont a következő alkalommal csak a felét kell fizetni.

— Köszönöm a tanácsot — mondja a skót. Amikor már a várószobában ül és kinéz az orvos, vidáman így köszön:

— Jó napot doktor úr, megint itt vagyok!

VÁRJA ŐKET

A lányok öltözőjéből nevetgélés hallatszik. Az előkészítő harmadik osztály akrobatika órája következik a budapesti Állami Artistaképző Iskola Arany János utcai tornatermében. A tanárok: P. Bánfalvi Ágnes és Pataki Ferenc, mindketten híres tornászok voltak, gyakorlataik után gyakran zúgott vastaps a világ minden táján. Most Ági néni pattogó vezényszavaira kezdődik a hetvenperces óra. A bemelegítés: futás körben, indián szökellés, törzshajlítás — mint bárhol másutt egy tornaórán.

Könnyedén, minden nehézség nélkül ugranak a lányok — „civilben" a Rottenbiller utcai Általános Iskola hetedikesei. Arcuk lassan kipirul, pedig az igazán nehéz gyakorlatok csak most kezdődnek.

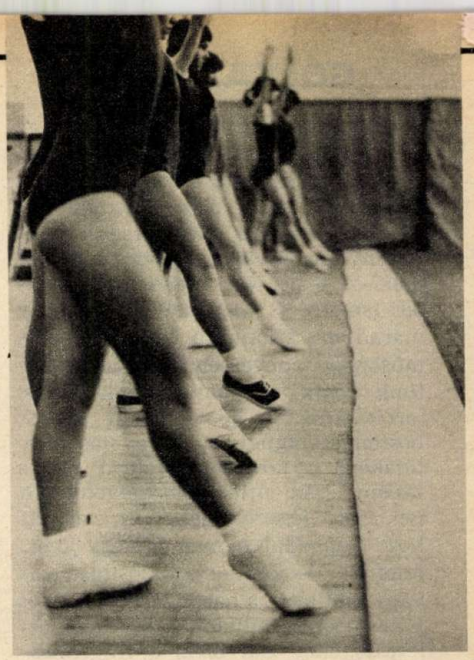

Flikk-flakk

„Fóder kétlábra" — hallom a vezényszót. Fogalmam sincs, hogy most mi következik. Az első lány nekifut, elrugaszkodik... Gyorsan becsukom a szemem, mert én bizony félek! Mire ismét odanézek, a lány mosolyogva áll a szőnyegen, ügyelve kéztartásra, lábtartásra.

Azután jön a következő utasítás: *„flikk-flakk, egytől hatig"!*

Ez annyit jelent, hogy valaki odaáll háttal a szőnyeghez, rugódzik egyet a térdével, majd a lehető legtermészetesebb módon hátrafelé szaltózik a levegőben. És még egy apróság: lehetőleg talpra érkezik. Ugye, milyen egyszerű?

Nos, itt a kevésbé ügyesek megállás nélkül három ilyen ugrást csinálnak, az ügyesebbek pedig hatot. Megtudom, hogy a gyerekek a szünetben kipróbálták: a szőnyeg hossza elegendő ahhoz, hogy valaki tíz flikk-flakkot mutasson be egymás után.

Artista diploma

Szó, ami szó, kezdek izzadni. A lányok még mindig mosolyognak, de a homlokra kiülő verejtékcseppek azért már árulkodnak... Az arcukon látom, sokszor a belül szorongó félelmet is le kell győzniük minden nekiindulás előtt. Már csak a rundát tempó, majd szaltó hátra, a dán fóder és az arábel, azaz egy arab cigánykerékszerűség van hátra a napi adagból. Ekkor már be-becsúszik egy-két földrecsücs, és az ugrások nem olyan magasak, mint tíz perce voltak. Ezen azonban egy cseppet sem csodálkozom.

Csöngetnek. Ilyen hamar elszaladt volna az idő? Furcsa, máskor hetven perc végtelenül hosszúnak tűnik.

A nyolc lány leül a szőnyegre,

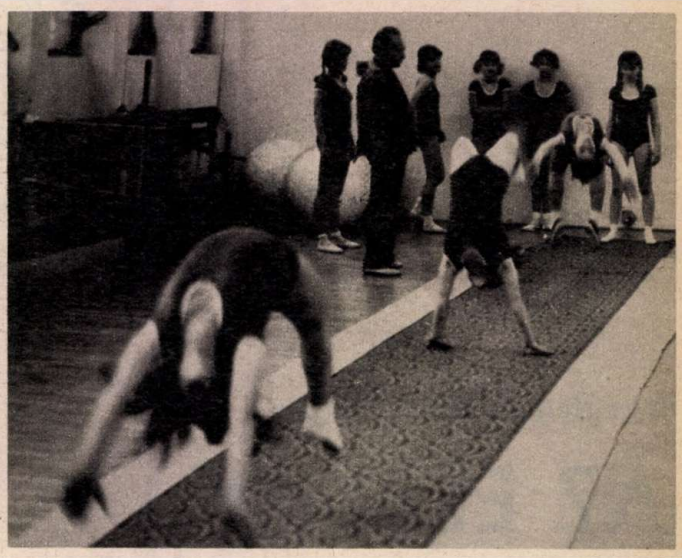

szemükben ott bujkál a kérdés: hogy tetszett? Amit láttam, feltétlenül tiszteletre méltó. Nem gondoltam volna, hogy hetedikes lányok a napi tanulás után ilyen lendülettel, ekkora teherbírással rendelkeznek.

— Elfáradtatok?

— *Kicsit, de most jön még a balettóra, az is hetven percig tart* — mondja Drozdik Hajnalka.

— Egy iskolába jártok?

Szinte egyszerre válaszolják mindannyian az igent. Velkei Ági folytatja:

— *Délelőtt suliban vagyunk és tanáraink nagy bánatára szinte az egész délutánt az artistaképzőben töltjük. Azt mondják, ez nem tesz jót a tanulásnak.*

— Nincs igazuk?

— *Hát... Tény az, hogy nem sok időnk marad.*

— Milyen elképzeléseitek vannak a jövőről?

Fölnagy Melinda: *„Vannak köztünk olyanok, akiknek a szülei cirkuszosok voltak. Csak el kell menni egy előadásra, és a tapsok, a gyönyörű kosztümök, a lélegzetelállító mutatványok láttán nem nehéz kitalálni, hogy miért vagyunk itt."*

Megszólalnak a fanfárok

Velkei Ágnes: *„Hogy mik is leszünk pontosan, még nem tudjuk. Talán légtornászok, esetleg ugrók, vagy nem is tudom...? Jövőre szakosodunk és akkor a tanáraink eldöntik, mit lehet velünk kezdeni. Aztán, ha minden igaz, újabb négy év a gimnáziumban és diplomát kapunk. Artista diplomát!*

Ezek a gyerekek telis-tele vannak vágyakkal, álmokkal. Nem akarom szétrombolni illúzióikat, ezért csak magamnak teszem fel a kérdést: szükség van-e ennyi artistára? Üneprontásnak tűnhet az a kérdés is — hiszen idén harmincéves az Állami Artistaképző Iskola —, hogy az Arany János utcai aládúcolt, szörnyű állapotban levő tornatermekben lehet-e egyáltalán a cirkusz kupolájáról, flitteres, csillogó, fényárban úszó világról álmodni?

A látottak alapján úgy tűnik — lehet. A porondra lépés lehetőségét mindenki megkapja, aki tehetséges és szorgalmas. Pár év múlva megszólalnak a fanfárok, pereg a dob és újabb, fiatal artistáknak tapsolhatunk.

Kép és szöveg: Koncz Dezső

A PORONDON

A végtelenek keresztútján .. (IV.)

AZ ELEMEK A CSILLAGOKBAN SZÜLETNEK

A csillagok tehát megszülettek.

Persze korántsem egyszerre, és korántsem az összes. Az általunk ma ismert világegyetem anyagának döntő hányadát kitevő hidrogénből ma is képződnek csillagok. Másrészt tanúi lehetünk a már korábban keletkezett csillagok elöregedésének, sőt pusztulásának is. Az Univerzumban tehát egyszerre van jelen a fejlődés és a hanyatlás, a visszafejlődés folyamata, és ebből a tényből rendkívül fontos következtetést vonhatunk le. Nevezetesen azt, hogy az Univerzum *minden konkrét anyagi objektuma véges,* azaz meghatározott ideig létezik és pontos térbeli határokkal rendelkezik, csak *maga az Univerzum állandóan változó anyaga végtelen mind a térben, mind az időben.*

*

Ráadásul a születés és a pusztulás folyamatai — csakúgy az élő természetben — az élettelen anyag vonatkozásában is kiegészítik, sőt feltételezik egymást. *A bolygók például kifejezetten a csillagok öregedésének és pusztulásának köszönhetik létezésüket.*

Jó, de hogyan pusztul el egy csillag?

Azt már tudjuk, hogy a csillagok energiáját az a termonukleáris reakció szolgáltatja, amelyben a hidrogén atommagok hélium atommagokká egyesülnek. Ez meglehetősen hosszú folyamat, mert a hidrogén viszonylag lassan „ég el" héliummá, így a csillag évmilliárdokig is sugározhatja változatlan hőjét és fényét a környező térbe. A mi Napunk például mintegy 5 milliárd éve ontja életet adó sugarait a Földre. És bár meglehetősen bőkezűen teszi ezt — másodpercenként 4 millió tonnát veszít sugárzás formájában a tömegéből! — „fennállásának" 5 milliárd esztendeje alatt teljes tömegének csak hozzávetőlegesen 0,7 százalékát veszítette el. Úgyhogy pánikra egyelőre nincs okunk ...

*

Persze ... előbb-utóbb azért mégiscsak elfogy a hidrogén. És ekkor kezd működni a gigantikus vegykonyha ! A csillag kisebb térfogatúra zsugorodik, mert a belsejében tomboló hőmozgás alábbhagy, és a gravitáció erejét immár nem képes ellensúlyozni. A zsugorodás viszont ismét felmelegedéssel jár, és „felgyullad" a hélium is. A sokmilliárd fokos hőmérsékleten — jóval az alkimisták, az aranycsinálók létezése előtt — *megkezdődik az elemek keletkezésének folyamata.*

Egyre bonyolultabb rendszerek — atomok — épülnek fel az örvénylő elemi részecskékből, a protonokból, az elektronokból és a neutronokból. A hélium szénné, kalciummá, magnéziummá, vassá „ég el", majd később létrejönnek a legnehezebb elemek is. Az ólom, az arany, a higany, az uránium ... Azaz az anyag olyan *minőségileg különböző megjelenési formái,* amelyek ugyanazokból az alkotórészekből állnak, merőben eltérő tulajdonságaikat kizárólag alkotórészeik *mennyiségi növekedésének köszönhetik!*

Emlékezzünk csak: a hidrogén — mint a szervetlen evolúció „első" lépcsőfoka — mindössze egy protonból és egy elektronból áll. Az uránium egyetlen atomja viszont már 92 protont, neutront és elektront tartalmaz! Ennek az alapvető törvényszerűségnek — a pusztán mennyiségi változások minőségi különbségeket okozó hatásának — felismerésén alapszik Mengyelejev periódusos rendszere.

*

De térjünk vissza „megvénült" csillagunkhoz. Amikor a roppant kohó összes „tüzelőanyaga" elfogyott, vagyis létrejöttek a periódusos rendszer elemei, drámai és rendkívüli látvá-

nyos változások következnek be. A csillag sűrű és nehéz magja örökre a határtalanul felerősödő saját gravitációs terének „sírjába" zuhan. Felszínét többé semmiféle részecske sem hagyhatja el, a tömegvonzás vasmarkából még a fény részecskéi, a fotonok sem képesek kiszabadulni. A csillag tehát lényegében „eltűnik", létezéséről legfeljebb a szokatlanul erős gravitációs tér adhat hírt. Ezért is nevezik a csillagászok ezeket az objektumokat *fekete lyukaknak.*

A külső gázburok viszont a hirtelen felerősödő tömegvonzás hatására „összeroskadó" csillag energiájának *ellenhatását kihasználva kilökődik a környező térbe,* miközben igen rövid idő alatt sokmillió Nap fényességűre izzik fel. A csillag pusztulását tehát egyrészt a mindezt elnyelő fekete lyuk, másrészt az elképzelhetetlen fényességű *szupernóva kitörés* jelzi.

Ez a kitörés viszont a bolygók születésének legelső fázisa. A kilökődő gázburok ugyanis az előzőleg felépült *összes elemet tartalmazza.* Ezeknek az elemeknek az atomjai többezer kilométer/másodperc sebességgel rohannak az űrben, egészen addig, amíg egy újabb hidrogénfelhőbe nem ütköznek. A felhő sűrűsége, tömege ezáltal ugrásszerűen megnő, és ... de hiszen a többit már tudjuk. Az elemekkel „fertőzött" felhő — a gravitáció hatására — zsugorodni kezd, és izzó gömbbé áll össze. Ennek a gömbnek a tömege, tehát az összehúzódás hatására létrejött felmelegedése azonban nem elegendő a termonukleáris reakció beindulásához, így *nem születik újabb csillag.*

A gömb fokozatosan hűlni kezd, az elemekből vegyületek jönnek létre, megkezdődik az anyag fejlődésének második nagy korszaka: *a kémiai evolúció.* És az Univerzumban merőben új objektum keletkezik: *a bolygó!*

Nagyon sok esetben ez az állapot évmilliárdokig változatlanul fennmarad. Különleges körülmények között azonban, mint amilyenek például a mi Földünkre jellemzőek, a fejlődés, *az evolúció tovább folytatódik* ...

(Folytatjuk)

Cser Gábor

TI KÉRDEZTEK — MI VÁLASZOLUNK

Egy földrajzi útikönyvben azt olvastam, hogy Indonézia az ezer sziget országa. Valóban ilyen sok szigetből áll ez a távoli ország?

Nemrég fejezték be Indonézia kartográfiai felmérését és (most jól fogódz meg!) az eredmény meglepő volt: a szigetek száma 13 000. Közülük csak 6000-nek van neve. Mindössze 992 szigeten laknak emberek, a többi, mintegy 12 000 — lakatlan. Az állam vezetői elhatározták, hogy valamennyi újonnan felderített szigetnek nevet adnak.

*

Hallottak-e már olyan emberről, aki még öreg korában is azért tanul, hogy levizsgázzon? Én nem hiszek az ilyesmiben!

Ha nem is oly gyakran, de azért olvasni lehet az újságokban ilyen elszánt emberekről. Közéjük tartozik egy olasz férfi is, aki Cetraróban lakik és nemrég töltötte be a 78. életévét. Fél évvel ezelőtt szerezte meg az orvostudományok doktora címet. Persze, nem csupán erre készült egész életében. Az elmúlt 40 év alatt tudományos fokozatot szerzett még italionisztikából (olasz nyelvészet), történelemből és filozófiából. Amikor az újságírók megkérdezték, hogy miért tanult ennyit, ezt válaszolta: „Azért mert nekem a tanulás mindenkor örömet szerzett. És ami a legérdekesebb: az idős férfi még nem akarja befejezni ismeretei bővítését.

*

Azt szeretném megtudni, hogy Földünknek hány tűzhányója van? Vajon számon tartja ezt valaki?

A Nemzetközi Vulkanológiai Társaság tartja számon. Nemrég ugyanis elkészítették azt a térképet, amely minden olyan vulkánt feltüntet, amely az elmúlt 12 ezer év során valaha működött. Ezek szerint öreg Földünkön körülbelül 500 aktív tűzhányót tartanak nyilván, és 1000-re tehető az alvó vulkánok száma. Hogy miért nem pontos ez a két szám? Mert a tűzhányók szeszélye kiszámíthatatlan. Vegyünk egy példát: az izlandi Helgafell vulkán 5000 éven keresztül „aludt", míg aztán 1973. január 21-én „felébredt" hosszú álmából, s néhány hét alatt lávával, hamuval borította el a környékét. Van aztán szorgalmas vulkán is. Ezek közé tartozik a Japánban levő Asama-Jama, amely 1965-ben több mint négyszázszor tört ki.

*

A tücsökről olyasmit hallottam, hogy meg tudja állapítani a levegő hőmérsékletét. Igaz ez, vagy csak mesebeszéd?

A brit rovartani intézet szakembereinek az a véleményük, hogy a tücsök kitűnő hőmérő. Elsősorban a hímek, mert azok rendkívül érzékenyek a hőmérséklet ingadozásaira és ennek megfelelően változtatják éneküket ütemét. A szakemberek sok-sok kísérlet alapján speciális magnó segítségével megszámolták a 15 másodperc alatt hallható ciripelést és ehhez 40-et adtak hozzá. Ekkor pontosan megkapták a Fahrenheit-fok szerinti hőmérsékletet. A Celsius-fok esetében kissé bonyolultabb az eljárás: csupán 8-at kell a ciripeléshez hozzáadni és az eredményt 5/9-del kell megszorozni. Az eredmény minden esetben egyezett azzal a számmal, amelyet a hőmérő higanyszála mutatott. Hát nem különös?

*

Milyen magasra tudnak felrepülni a madarak?

Válaszunk megfogalmazásakor szándékosan nem vettük elő a szárnyasok rekordlistáját. Elég, ha csupán két rokonmadár példáját említjük meg. Ki hinné, hogy a nehézkesen mozgó vadkacsa és vadliba akkor, amikor a zord téli hideg elől kissé melegebb országba repül, 9000 méter magasra is fel tud emelkedni? Óriási ez a magasság, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy ott már a levegő oxigéntartalma jóval kisebb és így lélegzés közben a vérbe kevesebb oxigén jut. Az alpinisták már 5—6000 méter magasra sem indulnak el oxigénpalack nélkül. A csapkodó szárnyú madarak akkor mégis hogyan tudnak ott repülni? A madártannal foglalkozó tudósok megállapították, hogy a madarak szíve testükhöz viszonyítva jóval nagyobb, mint más élőlényeké. A „nagy" szív munkája nyomán az ütőerekben nem változik a vérnyomás és nem csökken a levegőből felvett oxigén mennyisége.

PAJTÁS
DECEMBER

Minden hónapban, minden hónapról közlünk ilyan szines naptárt. A többi a te dolgod. Ragaszd kartonpapírra és jegyezd fel benne – hogy el ne felejtsd – legfontosabb teendőidet.

1
HÉTFŐ
Elza

2
KEDD
Melinda

3
SZERDA
Ferenc

4
CSÜTÖRTÖK
Borbála

5
PÉNTEK
Vilma

6
SZOMBAT
Miklós

7
VASÁRNAP
Ambrus

8
HÉTFŐ
Mária

9
KEDD
Natália

10
SZERDA
Judit

11
CSÜTÖRTÖK
Árpád

12
PÉNTEK
Gabriella

13
SZOMBAT
Luca

14
VASÁRNAP
Szilárda

15
HÉTFŐ
Valér

16
KEDD
Etelka

17
SZERDA
Lázár

18
CSÜTÖRTÖK
Auguszta

19
PÉNTEK
Viola

20
SZOMBAT
Teofil

21
VASÁRNAP
Izidor

22
HÉTFŐ
Zénó

23
KEDD
Viktória

24
SZERDA
Ádám, Éva

25
CSÜTÖRTÖK
Karácsony

26
PÉNTEK
Karácsony

27
SZOMBAT
János

28
VASÁRNAP
Kamilla

29
HÉTFŐ
Tamás

30
KEDD
Dávid

31
SZERDA
Szilveszter

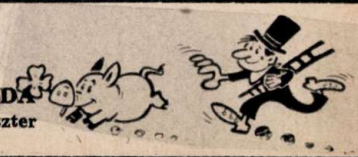

FEKETE SZE

A terepjáró Land Rover rugói csikorogva tiltakoztak, amikor a gépkocsi nagyokat zökkenve kanyarodott le a sima betonról. A köves-gödrös földút északnak fordult, s míg az autó bukdácsolva kerülgette az akadályokat, számolgattuk: ha körülbelül 200 kilométernyit jöttünk Addisz Abebától, s ha vezetőnk jól választotta ki a táblával alig jelzett elágazást, akkor még vagy 30 kilométert zötyöghetünk Harkotch Butajira-ig. Nem, nem tévedett a gépkocsivezető. Rövidesen megpillantottuk az első, ünneplőbe öltözött utasaikkal, velünk egy irányba tartó autóbuszokat, tehergépkocsikat. Mert ünnepségre voltunk hivatalosak mi is: azon a szeptemberi napon avatták fel a Szocialista Etiópia első gyermekvárosát.

Fával ritkásan benőtt, szavannás vidéken kanyargott a nemrégiben szélesített út, a táj egyhangúságát csak itt-ott törte meg egy-egy szegényes kunyhócsoport. Szegény emberek gazdag földjén jártunk. A föld gazdag, mert ennek

MEK SUGARÁBAN

az afrika-szarvi országnak számottevőek ásványi kincsei (hogy csak a rezet, a vasat, az aranyat említsem), s a klíma évente kétháromszor aratást is engedne. Az emberek mégis szegények, mert alig hat esztendeje övék a föld, az ország. Afrika legrégibb császári monarchiáját 1974-ben döntötték meg az etióp hadsereg haladó szellemű tisztjei, katonái, s e 30 milliós nép csak azóta írja-írhatja saját történelmét. Hat esztendő — röppenésnyi idő. S mégis, milyen gigászi feladatokat tudott megoldani a forradalmi lendület: miközben súlyos véráldozatokkal járó, de sikeres harcot vívtak az agresszor Szomáliával, az Eritreai tartomány szakadárjaival, s a társadalmi-politikai változások láttán fegyver után nyúló belső reakcióval, végrehajtották Afrika legradikálisabb földreformját, államosították az ipari üzemeket s a pénzintézeteket, megszervezték az első paraszti társulásokat, termelőszövetkezeteket. Ismerősen sorjáznak a szavak? Valahogyan így íródtak 1945 után a mi szocialista krónikánk első lapjai is. Súlyos véráldozatok — írtam az imént. Igen, s az út mérföldkövei mártírok sírjai. Hősöké, akik életüket adták hazájukért. Gyermekeik nem maradtak ma-

FEKETE SZEMEK SUGARÁBAN

gukra, nekik, értük épült ez a Shoa megyei város is.

Nem lehettünk már messze, a forgalom megsűrűsödött, s mind több volt a gyalogosan iparkodó, a díszes nyeregtakarójú lovon igyekvő is. Már csak a szélvédőre ragasztott, amhava nyelvű „SAJTÓ" felirat, no meg pilótánk rendőrrel, rendezővel perelni kész kedve segített át a jármű és embertömegen. Aztán kész, lehetetlen továbbjutni, a Land Rover megpihent egy jacaranda fa alatt.

Az első különleges látnivaló — hogy nincs semmi különleges látnivaló. Széles főutca, jobbra s balra földszintes, vidám színű épületek. S mindenütt gazdag növényzet, a házakat fák árnyékolják, zöldek — s mert mégiscsak Afrikában voltunk — kékek, pirosak. Még a járdák cementlapjait is úgy rakták le, hogy köztük kinőhessen a fű. Látszott: öntözik, gondozzák, akárcsak az itt hétköznapi, nálunk otthon egzotikusnak számító virágcsodákat-csodavirágokat az útmenti parkokban.

Téblábolásunk, mindenre rácsodálkozó idegen voltunk hozott aztán segítséget: szépszál, ébenbőrű fiatalember vállalkozott kalauzolásunkra. HAAIM — ha jól silabizáltam ki a nevét, melyet jegyzetfüzetembe firkantott — maga is csak néhány napja érkezett, ám ő nem vendégként, nevelő lesz a gyermekvárosban. Mindenesetre már házigazdai büszkeséggel mutatott meg egy-egy kényelmes lakóépületet, az iskola osztálytermeit. Felhívta figyelmünket az étteremre, a kórházra... Átadtam neki a szót:

— Helyesebb, ha gyermekváros helyett gyermekfalut írnak — mondta — még akkor is, ha végleges kiépültével az a központ tényleg városnyi lesz, ötezer gyerek otthona. Városnyi, már ami a méreteket illeti. De mi valahogy közvetlenebb kapcsolatban élünk itt a természettel, mint a városi ember. No meg tanítványainkat is elsősorban mezőgazdasági munkákkal ismertetjük meg. De hogy az elején kezdjem, e gyermekfalu létrehozását maga Etiópia elnöke, Mengisztu Haile-Mariam rendelte el alig egy esztendeje. S látják? Már tucatnyinál több épület áll, az iskolában elkezdődött a tanítás, s — amit mi a nevelés nagyon fontos részének tartunk — már a földeken is dolgoznak gyermekeink. Most még csak azok élnek itt, akiket önöknél, Magyarországon általános iskolás korúaknak mondanak, a 7—14 évesek. De már magasodnak a bölcsődék, óvodák falai is, hamarosan az apróbbak is megérkeznek. Valamennyien a forradalom mártírjainak árvái, ahogy mi mondjuk: az állam gyermekei.

E távoli afrikai ország első gyermekfalujában magyar labda pattogott a focipályán, a pingpongütők is, meg sok más játék is idehaza készült. A magyarázat: *Mengisztu elnök társaságában Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke avatta fel a központot.* Ő adta át ezeket az ajándékokat a magyar fiatalok — a ti nevetekben is.

A fővárosi, Addis Abeba-i városháza nagytermének faláról is rég leverték már a császári címert. Most a falakat számlálhatatlan sokaságban fényképek borítják. Megbélyegző rendőri fotók voltak valamikor, ma kegyelettel hajtanak fejet előttük: meghaltak Etiópiáért. A szemekre emlékszem. S ezek a fekete szemek néztek rám a harkotch butajivai gyermekarcokból is. De ezek a szemek már megtanultak mosolyogni.

Fehér Péter

KEDVES ISMERŐS

A JELMEZESEK TITKAI

Pontosan két éve, 1978 novemberében gondolt egy merészet hat amerikai stúdióénekes. Énekegyüttest alapítottak s bíztak abban, hogy kiléphetnek az ismeretlenségből. Bizakodásuk valóra vált. Rövid fejtörés után nevet is választottak: mivel mind a hatan Amerika különböző tájairól származnak, ők lettek a Village People, azaz a „vidéki emberek".

A világszerte gombamód szaporodó, különböző diszkó és hasonló stílusban játszó együttesek közül a Village People fergeteges iramban tört az élre. Sikerük titka elsősorban az, hogy szakmailag minden mércének megfelelnek. A hat énekhang különlegességként hat a már eddig ismert, meglehetősen egysíkú diszkókultúrában. A pontos és erőteljes énekhez a diszkó két alaphangszere, a dob és a basszusgitár igen jó alapot ad, s erre könnyen építkezhet a népzenei hagyományoknak megfelelő színes hangszerelés.

A Village People sikerének másik titka, hogy mind a hat énekes gyerekkori olvasmányaink hőseinek öltözékében, az ahhoz illő díszletek között lép színpadra. A hat extra öltözetű „vidéki" indián, cowboy, motoros, rendőr, felfedező és tengerész jelmezben énekel.

A Village People nem sokkal a megalakulás után az Y. M. C. A. című dallal aratott átütő sikert. Rögtön ezután kiadtak egy albumot amelynek címe megegyezik az együttes nevével. Második lemezükkel pontosan abba a „diszkósiker"-hibába estek, mint a Baccara duó tagjai, ugyanis a Macho Man tulajdonképpen az első zenei összeállítás utánérzete volt. Nem úgy a tavalyi „fekete korongjuk", a Cruisin, melyben a blues és a soul egyaránt megtalálható. Idei lemezük, a Cant stop the music, októberben jelent meg, s a címadó szám máris nagy slágernek számít a fiatalok között.

ZOLTÁN JÁNOS

VILLAGE
PEOPLE
PAJTÁS

Ötödikesek, ti már új könyvből tanuljátok a régmúlt idők történelmét. Megújul a RÉGEN VOLT, HOGY IS VOLT című olvasókönyv is. Sajnos azt még nem vehetitek a kézbe, mert csak jövőre kerül ki a nyomdából. Hogy mégis kellőképpen bővíthessétek történelmi ismereteiteket, mostantól kezdve rendszeresen közlünk tananyagotokhoz illő olvasmányokat. Írójuk Filla István történész. (Ő írta a tankönyveteket is.) Reméljük, hogy nemcsak ti, hanem a nagyobbak is szívesen olvassák el mindegyiket.

Az ókori Kelet régi nagy városai közül Babilonról maradt ránk a legtöbb írásos emlék. Szerepel a Bibliában, a görög-római írók műveiben, de a legrégibb és legértékesebb feljegyzéseket a több ezer éves ékírásos agyagtáblácskák őrizték meg számunkra. Ezek írói saját koruk és életük eseményeit örökítették meg.

Az asszír király világhírű könyvtárából került elő a kissé már megrongálódott agyagtáblácska, amely részletesen ismerteti az újévi ünnepek pompás szertartásait.

*

Az ünnepet az ország minden részében megülték, a legfontosabb események azonban a fővárosban zajlottak.

Az ünnep kezdete előtt az ország különböző városaiból istenszobrot hoztak Babilonba és ezeket a főtemplomban helyezték el. Ők alkották Marduk isten kíséretét. Az ünnep napjaiban a város tele volt emberekkel, nyüzsgéssel, zenével, lármával.

Az ünnepi események Marduk templomában és a lépcsőzetes toronytemplomban játszódtak le. A főszereplő Marduk isten szobra

Ilyen lehetett az újévi felvonulás útja, középen az Istar kapu